

Πρεσβεία της Ελλάδος στις Βρυξέλλες
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΟ ΒΕΛΓΙΟ 2023

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ : ΤΖΑΝΕΤΟΣ ΚΑΡΑΝΤΖΗΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ Β'

Βρυξέλλες, Οκτώβριος 2023

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	4
A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας	4
A.2 Δημογραφικά Στοιχεία.....	4
A.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς.....	5
B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	16
B.1 Θεσμικό πλαίσιο	16
B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών	16
B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας	19
B.1.3 Καθεστώς αδειοδοτήσεων.....	20
B.1.4 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις)	21
B.1.5 Τιμολόγηση	22
B.1.7 Διαδικασίες εισαγωγής / περιορισμοί εισαγωγών	22
B.1.8 Εξασφάλιση πιστώσεων	22
B.1.9 Καθεστώς ιδιοκτησίας.....	24
B.1.10 Εργασιακό καθεστώς.....	24
B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά του Βελγίου.....	26
B.2.1 Συνεργασία με Αντιπροσώπους/διανομείς	27
B.2.2 Δημιουργία θυγατρικής/υποκαταστήματος/αντιπροσωπίας/κοινοπραξίας.....	28
B.2.3 Δίκτυα Διανομής.....	30
B.2.4 Προώθηση – Διαφήμιση.....	30
B.2.5 Πρακτικές οδηγίες.....	31
B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα	31
B.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία	32
Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ	33
Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας	33
Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων	34
Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων	35
Γ.4 Ειδικότεροι φόροι.....	36
Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο.....	36

Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες (FTZ)	36
Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	37
Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων	37
Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων	44
Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές	45
Ε. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	45
ΣΤ.1 Κλάδος 1: Νωπά και μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα, τρόφιμα και ποτά	45
ΣΤ.2 Κλάδος 2 : Φυτικά καλλυντικά.....	47
ΣΤ.3 Κλάδος 3 : Αγορά εξοχικής κατοικίας	47
ΣΤ.4 Κλάδος 4 : Ενέργεια/Ανανεώσιμες μορφές ενέργειας.....	49
ΣΤ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.....	51

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας

Το Βέλγιο βρίσκεται στην καρδιά της Δυτικής Ευρώπης, η θέση της χώρας αποτελεί αναμφισβήτητα βασική πτυχή της οικονομίας της καθώς και η πρωτεύουσα του Βελγίου, Βρυξέλλες, φιλοξενούν μεγάλο αριθμό ευρωπαϊκών και διεθνών οργανισμών. Το Βέλγιο είναι μία από τις έξι ιδρυτικές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Βέλγιο είναι ομοσπονδιακή βασιλευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία, με αρχηγό του κράτους τον Βασιλιά Φίλιππο. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από δύο σώματα: τη Βουλή των Αντιπροσώπων (150 μέλη) και τη Γερουσία (60 μέλη).

Οι τρεις διοικητικές περιφέρειες (Βαλονία, Φλάνδρα, Βρυξέλλες) και οι γλωσσικές κοινότητες (γαλλόφωνη, φλαμανδόφωνη, γερμανόφωνη) μαζί με την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση συγκροτούν επτά κέντρα αποφάσεων. Η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση αποφασίζει για θέματα εξωτερικής πολιτικής, άμυνας, δημόσιων οικονομικών, δικαιοσύνης, κοινωνικής ασφάλισης και σημαντικό τμήμα των κλάδων δημόσιας υγείας και εσωτερικών υποθέσεων, ενώ στη δικαιοδοσία των τριών περιφερειών ανήκουν τα κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα, η επιστημονική έρευνα, η εκπαίδευση, η γεωργική πολιτική, το εξωτερικό εμπόριο και η αναπτυξιακή βοήθεια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η τάση περαιτέρω αποκέντρωσης και αυτονομίας των τριών περιφερειών σε θέματα κυρίως προϋπολογισμού και οικονομικής διαχείρισης, που οφείλεται κυρίως στις οικονομικές ανισότητες μεταξύ των περιοχών αυτών και προωθείται έντονα από την περιοχή της Φλάνδρας.

A.2 Δημογραφικά Στοιχεία

Το Βέλγιο έχει έκταση 30.528 τετρ. χλμ. από τα οποία 13.521 τετρ. χλμ. ανήκουν στην περιοχή της Φλάνδρας, 16.845 τετρ. χλμ. στην περιοχή της Βαλλονίας και 162 τετρ. χλμ. στην περιοχή των Βρυξέλλες. Με πληθυσμιακή πυκνότητα 363 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο (στοιχεία 2018) είναι, μία από τις πλέον πυκνοκατοικημένες χώρες της Ε.Ε. Η πρωτεύουσα Βρυξέλλες έχει πληθυσμό 1,2 εκατ. κατοίκους, ενώ άλλες σημαντικές πόλεις είναι η Αμβέρσα (περίπου 1 εκατ. κάτοικοι), η Λιέγη και η Γάνδη.

Διοικητικά διαιρείται σε τρεις γεωγραφικές και διοικητικές περιοχές: τη περιοχή της Φλάνδρας, τη Βαλλονία και τις Βρυξέλλες, οι οποίες υποδιαιρούνται σε δέκα συνολικά επαρχίες που συγκεντρώνουν 589 κοινότητες: 262 η Βαλλονία, 308 η Φλάνδρα και 19 οι Βρυξέλλες.

Ο Πληθυσμός του Βελγίου είναι 11.099.554 κάτοικοι (στοιχεία 2020) και κατανέμεται στις τρεις περιοχές ως εξής:

- Περιοχή της Φλάνδρας (6,3 εκατ. κάτοικοι),
- Περιοχή της Βαλλονίας (3,6 εκατ. κάτοικοι), και
- Περιοχή των Βρυξελλών (1,2 εκατ. κάτοικοι).

Οι τρεις περιοχές εκτός από διοικητικές περιφέρειες αποτελούν και τρεις γλωσσικές κοινότητες: τη γαλλόφωνη, τη φλαμανδόφωνη, και μικρό αριθμό από γερμανόφωνους στα σύνορα με την Γερμανία. Βέβαια οι διαφορές εντός της χώρας απεικονίζονται στο διαφορετικό κατά κεφαλήν εισόδημα των τριών διαφορετικών περιοχών. Η περιοχή της Βαλλονίας το 2022 (κατά κεφαλήν εισόδημα στο Βέλγιο € 47.250) είχε κατά κεφαλήν εισόδημα 30.900 ευρώ, η περιοχή των Βρυξελλών 72.000 και η περιοχή της Φλάνδρας 43.300 ευρώ.

A.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς

Μετά την οικονομική κρίση του 2020, το 2021 η βελγική οικονομία είχε σημαντική ανάκαμψη, ισχυρότερη από το αναμενόμενο, η οποία συνεχίστηκε με σημαντικά μειωμένο όμως ρυθμό το 2022. Παρ' ότι η οικονομία ήταν σχεδόν στάσιμη το δεύτερο ήμισυ του 2022 και εκφράστηκαν φόβοι ότι η χώρα ίσως εισέλθει σε τροχιά τεχνικής ύφεσης, η χώρα έδειξε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, κυρίως λόγω της ισχυρής εσωτερικής ιδιωτικής κατανάλωσης.

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του Βελγίου ευρίσκεται στο 120% του μέσου όρου της ΕΕ.

Η στασιμότητα της οικονομίας το β' εξάμηνο 2022 αποδίδεται κυρίως στις επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης. Οι συνακόλουθες αυξήσεις των τιμών ενέργειας από τη μία συμπίεσαν το διαθέσιμο εισόδημα των βελγικών νοικοκυριών και συνεπώς περιόρισαν την κατανάλωση και από την άλλη αύξησαν το κόστος παραγωγής τροφοδοτώντας πληθωριστικές πιέσεις. Και ενώ το θέμα της δυναμικής της κατανάλωσης αντιμετωπίσθηκε εν πολλοίς με το αμφιλεγόμενο μέτρο της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών, η μεταποίηση υπέστη σημαντικό πλήγμα από την ενεργειακή κρίση, αφήνοντας ουσιαστικά ως κινητήρια δύναμη της οικονομίας της χώρας το 2022 τις υπηρεσίες.

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Βελγίου 2022

Ονομαστικό ΑΕΠ	€552,4 δις ευρώ	Μεταβολή ΑΕΠ	+3,1%	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	€47.250
Ανεργία	5,5%	Πληθωρισμός	10,3%	Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	105,0

Στο μακροοικονομικό μέτωπο, τα δημόσια οικονομικά εκτέλεσαν πλήρως τον ρόλο της απορρόφησης κραδασμών της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης, με το κόστος όμως ενός σημαντικού δημοσιονομικού ελλείμματος (-4% του ΑΕΠ). Η αύξηση των επιτοκίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας δεν βοήθησε την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης, ενώ ο δομικός πληθωρισμός της χώρας (4,9%) ήταν από τους υψηλότερους στην Ευρ. Ένωση. Η πολιτική της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών μπορεί να προστάτευσε τα εισοδήματα και να τόνωσε εν τίνι μέτρω την οικονομική δραστηριότητα μέσω της διατήρησης της αγοραστικής δύναμης, αλλά εκφράζεται σκεπτικισμός σε ό,τι αφορά το καθαρό οικονομικό αποτύπωμα του μέτρου, αφού εκτιμάται ότι παράλληλα ανατροφοδοτεί τις πληθωριστικές πιέσεις και αποτελεί αντικίνητρο στις άμεσες ξένες επενδύσεις με το να κρατά το εργατικό κόστος σε υψηλά επίπεδα. Οι προβλέψεις για το 2023 είναι ότι τα δημόσια χρέος και το δημοσιονομικό έλλειμμα θα διευρυνθούν ελαφρά, το ΑΕΠ θα παρουσιάσει αναιμική αύξηση περί το 1,5% και ο δομικός πληθωρισμός θα αυξηθεί αισθητά. Η Ευρ. Επιτροπή κάλεσε το Βέλγιο να αντιμετωπίσει τις ανωτέρω διαρθρωτικές στρεβλώσεις της οικονομίας του με σειρά μεταρρυθμίσεων σε κρίσιμους τομείς όπως το συνταξιοδοτικό, την αγορά εργασίας και το φορολογικό, συνδέοντας την όποια πρόοδο με την απελευθέρωση κονδυλίων του Ταμείου Ανθεκτικότητας και Ανάπτυξης. Όμως το πολύπλοκο διοικητικό και πολιτικό σύστημα της χώρας, οι εύθραυστες τρέχουσες ισορροπίες στον ευρύ κυβερνητικό συνασπισμό και το γεγονός ότι το 2024 είναι έτος κοινοβουλευτικών εκλογών, δεν δημιουργούν τις προϋποθέσεις γενναίων, βιώσιμων και με μακροπρόθεσμο ορίζοντα παρεμβάσεων στους ανωτέρω τομείς.

Επίσης οι ενδεδειγμένες πολιτικές σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα πρέπει να γίνουν περισσότερες επενδύσεις στην πράσινη μετάβαση, για να διευκολυνθεί η ανακατανομή των πόρων σε τομείς με ισχυρό αναπτυξιακό δυναμικό, να ενθαρρυνθεί η καινοτομία και η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και, τέλος, να κινητοποιηθεί η αγορά εργασίας μειώνοντας τις ελλείψεις δεξιοτήτων ενώ παράλληλα ενισχύεται το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Οι δημόσιες δαπάνες πρέπει επίσης να επικεντρωθούν περισσότερο στις επενδύσεις προκειμένου να διορθωθούν οι συνεχιζόμενες ελλείψεις στις υποδομές, ιδίως όσον αφορά τις

μεταφορές, την ενεργειακή ασφάλεια, την εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και την ψηφιακή τεχνολογία. Η υποβοήθηση αυτής της δύσκολης αλλαγής των οικονομικών πολιτικών είναι ο στόχος των σχεδίων ανάκαμψης που υποστηρίζονται από τα νέα χρηματοδοτικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η μετά COVID συγχρονισμένη αναζωπύρωση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας μαζί με γεωπολιτικούς παράγοντες συνέχισαν να προκαλούν την άνοδο των τιμών της ενέργειας και των εμπορευμάτων κατά το 2022. Σε ό,τι αφορά την ενέργεια το Βέλγιο καταβάλλει προσπάθειες να καταστεί μελλοντικός κόμβος διακίνησης πράσινου και γαλάζιου υδρογόνου, ενώ παράλληλα δόθηκε παράταση στη λειτουργία πυρηνικών μονάδων παραγωγής ενέργειας για να καλυφθούν οι ανάγκες κατά την περίοδο της ενεργειακής μετάβασης. Επίσης, ανέκαθεν το Βέλγιο κατείχε τεχνογνωσία στο τομέα της αιολικής ενέργειας.

Μισθοί και ανταγωνιστικότητα.

Η αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή των μισθών και των κοινωνικών παροχών όπως εφαρμόζεται στο Βέλγιο στοχεύει στη προστασία των νοικοκυριών από τη πτώση της αγοραστικής δύναμης που προκαλείται από τον πληθωρισμό. Η Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου εκτιμά ότι η διατήρηση της ευρωστίας της αγοραστικής δύναμης του μέσου Βέλγου προστάτευσε τη χώρα από μία πιθανή υφεσιακή πορεία στο τέλος του 2022.

Εκτός από την τιμαριθμική αναπροσαρμογή, έχει θεσπισθεί μια ολόκληρη σειρά από πιο συγκεκριμένα μέτρα (τα οποία γίνονται δεκτά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή) για τη μείωση των λογαριασμών ενέργειας. Ως εκ τούτου, η βελγική κυβέρνηση έλαβε ορισμένες αποφάσεις σχετικά με την κάλυψη του κοινωνικού τιμολογίου, των συντελεστών ΦΠΑ και των ad-hoc μεταβιβάσεων για να μετριάσει τις επιπτώσεις των υψηλών τιμών ενέργειας στους προϋπολογισμούς των νοικοκυριών.

Δεδομένου ότι η αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή των μισθών είναι ασυνήθιστη αλλού στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο, επηρεάζει αναπόφευκτα το εργατικό κόστος (ιδίως σε επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας, μικρομεσαίες μεταποιητικές επιχειρήσεις με μικρό περιθώριο κέρδους και τον κλάδο λιανικής) και την ανταγωνιστικότητα κόστους της βελγικής οικονομίας βραχυπρόθεσμα και συνεπώς βαραίνει αρνητικά στην ροή ξένων επενδύσεων προς τη χώρα. Επίσης θεωρείται ότι ανατροφοδοτεί τις πληθωριστικές πιέσεις. Για τον λόγο αυτό τον τελευταίο καιρό στον δημόσιο διάλογο περί των οικονομικών έχει εκφραστεί σκεπτικισμός αναφορικά με το καθαρό οικονομικό αποτύπωμα του μέτρου και διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ καλούν το Βέλγιο να επανεκτιμήσει το εύρος του.

Έλλειμμα Προϋπολογισμού και Δημόσιο χρέος

Τα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης δοκίμασαν επί τριετία τα δημόσια οικονομικά της χώρας.

Το έλλειμμα του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να κυμανθεί περί το 5% το 2023, ενώ το δημόσιο χρέος περί το 106%.

Το δημοσιονομικό έλλειμμα επιβαρύνεται, πέραν από τα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης, από τις αυξημένες, λόγω επιταχυνόμενης γήρανσης του πληθυσμού, δαπάνες για το συνταξιοδοτικό (αύξηση της κατώτατης σύνταξης), το γενναιόδωρο πλαίσιο πρόνοιας και την αύξηση της ονομαστικής μισθολογικής δαπάνης λόγω της εφαρμογής της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής.

Η αύξηση των επιτοκίων από την ΕΚΤ αναμένεται να είναι ένας από τους παράγοντες που θα επιβαρύνουν τη σχέση δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ. Το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα και δεν αναμένεται να αποκλιμακωθεί σε μεσοπρόθεσμο τουλάχιστον ορίζοντα, παρ' όλο που η ωρίμανση των τίτλων του δημοσίου είναι μεσο-μακροπρόθεσμη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καλέσει το Βέλγιο να προβεί σε μεταρρυθμίσεις στο συνταξιοδοτικό και φορολογικό σύστημα, καθώς και στην αγορά εργασίας, προκειμένου να ορθολογικοποιηθούν οι δαπάνες στη πρόνοια και το συνταξιοδοτικό και να χρηματοδοτηθούν τα μέτρα ενεργειακής στήριξης και προστασίας των νοικοκυριών από τον πληθωρισμό.

Πληθωρισμός

Ο μέσος πληθωρισμός του 2022 έφθασε το 10.3%, από 3,2% το 2021. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στην αύξηση των τιμών ενέργειας και τροφίμων. Πέραν της ενέργειας, η αύξηση των τιμών των λιπασμάτων και ζωοτροφών, αλλά και η διατάραξη της εφοδιαστικής αλυσίδας, λόγω του πολέμου της Ουκρανίας ενίσχυσαν τον πληθωρισμό τροφίμων. Στο βαθμό που θα μειωθούν αυτές οι τιμές το 2023, αναμένεται αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. Επίσης τον πληθωρισμό τροφοδότησε η σταδιακή και με χρονική υστέρηση ανάκληση των γενναιόδωρων μέτρων προστασίας των εισοδημάτων (στα οποία συγκαταλέγεται η ευνοϊκή νομισματική πολιτική της ΕΕ, μέσω των χαμηλών επιτοκίων της ΕΚΤ) λόγω της πανδημίας. Όμως ο δομικός πληθωρισμός αναμένεται να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα (7,3% τον Δεκέμβριο 2022) και να αποτελέσει τροχοπέδη στη μείωση του γενικού πληθωρισμού. Εκτιμάται ότι η αναπροσαρμογή των μισθών είναι η σημαντικότερη αιτία της διατήρησης του υψηλού δομικού πληθωρισμού.

Προκλήσεις για τη βελγική οικονομία

Όπως προαναφέρθηκε, η πανδημία και ο πόλεμος στην Ουκρανία, αποτέλεσαν εξωγενείς παράγοντες, η αντιμετώπιση των οποίων σε βάθος χρόνου ανέδειξε τις δομικές αδυναμίες της βελγικής οικονομίας. Το γενναιόδωρο πλαίσιο κοινωνικής πρόνοιας και συνταξιοδότησης, η προστασία της αγοραστικής δύναμης μέσω της πολιτικής τιμαριθμικής προσαρμογής και το πολύπλοκο και κοστοβόρο διοικητικό σύστημα της χώρας είναι οι βασικότερες διαθρωτικές αιτίες που επιβαρύνουν τα δημόσια οικονομικά και μεσο-μακροπρόθεσμα απειλούν τη παραγωγικότητα και διεθνή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της χώρας, ενώ δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για την αποβιομηχάνιση.

Τα σημαντικότερα μέτρα που καλείται να λάβει το Βέλγιο, και για τα οποία έχουν υπάρξει πρόσφατες συστάσεις από την ΕΕ είναι:

- Εξασφάλιση της βιωσιμότητας των δημοσιονομικών της χώρας. Στο κεφάλαιο αυτό συμπεριλαμβάνεται η αναμόρφωση της συνταξιοδοτικής, ιατροφαρμακευτικής και ασφαλιστικής δαπάνης, ανάγκη που καθίσταται ακόμα επιτακτικότερη λόγω της επιταχυνόμενης γήρανσης του πληθυσμού.
- Να καταστεί ελκυστικότερη η εργασία, μέσω μειώσεων στις εργατικές και εργοδοτικές εισφορές, αλλά και μέσω της ορθολογικοποίησης και απλοποίησης του καθεστώτος επιδομάτων ανεργίας και λοιπών κοινωνικών παροχών. Σε κάθε περίπτωση θεωρείται αναγκαίο να αυξηθεί η χρηματική διαφορά μεταξύ εργασίας και ανεργίας.
- Λόγω των υπαρχόντων ελλειμμάτων, το Βέλγιο θα πρέπει να εφαρμόσει το ανωτέρω σχέδιο με δημοσιονομικά ουδέτερο τρόπο, δηλαδή το συνεπαγόμενο κόστος θα πρέπει να καλυφτεί από άλλα δημοσιονομικά ή μη έσοδα.
- Τόνωση της παραγωγικότητας μέσω επενδύσεων σε έρευνα και τεχνολογία, αλλά και διευκόλυνση της εργασιακής κινητικότητας και τόνωση της ευελιξίας του εργασιακού πλαισίου.
- Μεταρρύθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ώστε να υπάρχει καλύτερη αντιστοίχιση μεταξύ ζήτησης και προσφοράς ειδικοτήτων στον χώρο της απασχόλησης.
- Επιτάχυνση της μετάβασης στη πράσινη και ψηφιακή οικονομία.

Η βελγική οικονομία με κύρια πλεονεκτήματα την θέση της χώρας, τις σύγχρονες υποδομές, την διαφοροποιημένη παραγωγική βάση, είναι μία από τις πλέον εξωστρεφείς οικονομίες παγκοσμίως.

Το 2022 το Βέλγιο ήταν ο 8^{ος} σημαντικότερος εξαγωγέας παγκοσμίως και 13^{ος} σημαντικότερος εισαγωγέας. Το ίδιο έτος οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών της χώρας αντιπροσωπεύουν το 95,3% του ΑΕΠ της χώρας.

Το Βέλγιο αποτελεί πλέον ένα διεθνές διαμετακομιστικό κέντρο εκμεταλλεόμενο την γεωγραφική του θέση και τις πολύ υψηλού επιπέδου υποδομές του. Η χώρα

διαθέτει ένα εξαιρετικό οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο συνδεδεμένο με τις γειτονικές ανεπτυγμένες χώρες, το δεύτερο μεγαλύτερο λιμάνι της Ευρώπης στην Αμβέρσα, ενώ τα τελευταία χρόνια αναβάθμισε το αεροδρόμιο της Λιέγης σε ένα σημαντικό διαμετακομιστικό κόμβο για προϊόντα από την Ασία.

Πίνακας 2 : Εξωτερικό εμπόριο Βελγίου 2018-2022 (αξία σε εκατ. ευρώ)

	2018	2019	2020	2021	2022
Εξαγωγές αγαθών	293.871	279.270	261.154	326.709	440.212
Εισαγωγές αγαθών	297.838	284.890	264.024	333.038	448.100
Εμπορικό ισοζύγιο	-3.967	-5.620	-2.870	-6.329	-7.888
Εξαγωγές υπηρεσιών	105.172	108.969	106.421	116.381	132.404
Εισαγωγές υπηρεσιών	105.876	109.499	104.633	115.116	136.336
Ισοζύγιο υπηρεσιών	-703	-540	+1.788	+1.265	-3.932

Πηγές: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Οι βιομηχανίες της χώρας συγκεντρώνονται κυρίως στην Φλαμανδική περιοχή (βόρεια), η οποία είναι και η πλέον πυκνοκατοικημένη. Οι βιομηχανικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν εργοστάσια συναρμολόγησης οχημάτων, μεταλλουργίες, μονάδες παραγωγής ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και επιστημονικών οργάνων, εργοστάσια μεταποίησης τροφίμων και ποτών καθώς και μονάδες παραγωγής χημικών προϊόντων.

Με εξαίρεση το 2020 το εμπορικό ισοζύγιο του Βελγίου το παρουσιάζει ένα συνεχώς διευρούμενο έλλειμμα. Σημειώνεται ότι το 2020 το έλλειμμα περιορίστηκε εξ αιτίας των αυξημένων, λόγω πανδημίας, εξαγωγών φαρμακευτικών προϊόντων.

Ο τομέας των υπηρεσιών το 2022 εμφάνισε σημαντικό έλλειμμα κυρίως λόγω του της αύξησης του ελλείματος στον τομέα των μεταφορών και τουρισμού.

Πίνακας 3: Εξαγωγές αγαθών Βελγίου 2021-2022 - κυριότεροι κλάδοι (εκατ. ευρώ)

	2021		2022		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	%	Αξία	%	%
Προϊόντα χημικών και συναφών βιομηχανιών	96.236	29,5	116.664	26,5	21,2
Ορυκτά προϊόντα	30.042	9,2	90.071	20,5	199,8

Εξοπλισμός μεταφορών	34.054	10,4	37.068	8,4	8,8
Μηχανήματα, ηλεκτρικός εξοπλισμός και τα μέρη τους	31.313	9,6	35.819	8,1	14,4
Μέταλλα & τεχνουργήματα	27.120	8,3	31.433	7,1	15,9
Πλαστικές ύλες	24.084	7,4	27.357	6,2	13,6
Τρόφιμα, ποτά, καπνός	19.124	5,9	22.251	5,1	16,4
Πολύτιμη ή ημιπολύτιμη πέτρα/ πολύτιμα μέταλλα	18.573	5,7	20.650	4,7	11,1
Ζώντα ζώα και παρασκευάσματα	7.732	2,4	9.428	2,1	21,9

Πηγές: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Οι ισχυροί εξαγωγικοί κλάδοι της βελγικής βιομηχανίας είναι η χημική βιομηχανία που περιλαμβάνει και την φαρμακοβιομηχανία, ο τομέας των μεταφορικών μέσων και μέρη αυτών, η βιομηχανία βασικών μετάλλων και μεταποιημένων μεταλλικών προϊόντων, οι πλαστικές ύλες και παράγωγα τους, η κατεργασία πολύτιμων και ημιπολύτιμων λίθων με κυριότερο κλάδο την κατεργασία διαμαντιών. Παράλληλα σημαντική είναι η εξαγωγική βιομηχανία τροφίμων και ποτών όπου σημαντική εξαγωγική επίδοση έχουν τα κατεψυγμένα λαχανικά, κρέατα (κυρίως βοδινά) και ο ζύθος.

Στις εισαγωγές σημαντική είναι επίσης η χημική βιομηχανία όπως και ο εξοπλισμός μεταφορών με βάση τα οχήματα. Επισημαίνουμε ότι στο Βέλγιο υπάρχουν εργοστάσια μεγάλων αυτοκινητοβιομηχανιών όπως η Volvo και η Audi.

Πίνακας 4: Εισαγωγές αγαθών Βελγίου 2021-2022 – κυριώτεροι κλάδοι (εκατ. ευρώ)

	2021		2022		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	%
Ορυκτά Προϊόντα	49.409	15,0	116.191	25,9	135,2
Προϊόντα χημικών και συναφών βιομηχανιών	81.898	24,8	99.353	22,2	21,3
Μηχανήματα, ηλεκτρικός εξοπλισμός και τα μέρη τους.	43.481	13,2	51.153	11,4	17,6
Εξοπλισμός μεταφορών	36.717	11,1	40.415	9,0	10,1
Μέταλλα & τεχνουργήματα	24.649	7,5	27.959	6,2	13,4
Πολύτιμους ή ημιπολύτιμους λίθους	16.750	5,1	18.876	4,2	12,7
Πλαστικές ύλες	15.599	4,7	18.867	4,2	21,0
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	12.746	3,9	14.349	3,2	12,6
Φυτικά Προϊόντα, λαχανικά	9.569	2,9	11.391	2,5	19,0
Οπτικά όργανα, φωτογραφικά, όργανα ακρίβειας/μέτρησης/ελέγχου, χειρουργικά και ιατρικά όργανα	8.832	2,7	9.798	2,2	10,9

Πηγή: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Αναμφισβήτητα ο κυριώτεροι εμπορικοί εταίροι του Βελγίου είναι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαχρονικά το ποσοστό εξαγωγών και εισαγωγών από και προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ξεπερνά το 60% του συνόλου των συναλλαγών.

Σημειώνεται η απουσία της Κίνας από τη πρώτη δεκάδα (κατατάσσεται 11^η με 6,0 δις ευρώ) σε ό,τι αφορά τους προορισμούς των βελγικών εξαγωγών.

Παράλληλα η περιοχή της Αμβέρσας κατέχει την πρώτη θέση στον κόσμο, στο εμπόριο διαμαντιών, παρόλο που το 2017 εισήχθη ένας επιπλέον φόρος ο «φόρος καρατίων» όπως ονομάζεται, ο οποίος δυσκολεύει την θέση της Αμβέρσας στο εμπόριο διαμαντιών, έναντι ανταγωνιστών όπως το Ντουμπάι και το Τελ Αβίβ.

Η Ελλάδα διαχρονικά κατέχει μερίδιο κάτω από 1% σε ό,τι αφορά τόσο τις εξαγωγές όσο και τις εισαγωγές του Βελγίου.

Πίνακας 5 :Οι 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών Βελγίου και η θέση της Ελλάδας 2022 (εκατ. ευρώ)

	Χώρα	Αξία εξαγωγών 2022	% στο σύνολο
1	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	88.802	20,2
2	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	62.280	14,1
3	ΓΑΛΛΙΑ	54.576	12,9
4	ΗΠΑ	29.887	6,8
5	ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	22.603	5,1
6	ΙΤΑΛΙΑ	16.576	3,8
7	ΙΣΠΑΝΙΑ	11.176	2,5
8	ΠΟΛΩΝΙΑ	9.495	2,2
9	ΙΑΠΩΝΙΑ	9.464	2,2
10	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	7.560	1,7
37	ΕΛΛΑΔΑ	1.736	0,4

Πηγές: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Παράλληλα και σε ότι αφορά τις εισαγωγές επίσης το μεγαλύτερο μέρος αυτών προέρχεται από τις γειτονικές χώρες (Ολλανδία, Γαλλία, Γερμανία) όπου καλύπτουν το 43,4% αυτών.

Εμπορικό πλεόνασμα παρουσιάζει το εμπόριο με την **Γαλλία** που φθάνει περίπου τα 8 δις ευρώ το 2022, το βασικότερο εξαγωγίμο προϊόν με την Γαλλία είναι τα χημικά/φαρμακευτικά (9,9 δις ευρώ), ενώ στις εισαγωγές πρώτη θέση καταλαμβάνουν τα ορυκτά καύσιμα (9,6 δις ευρώ). Άλλα προϊόντα περιλαμβάνουν βασικά μέταλλα, οχήματα και μηχανήματα.

Με το **Ηνωμένο Βασίλειο** το 2022 εμφάνισε εμπορικό έλλειμμα για το Βέλγιο (περίπου 5,5 δις ευρώ) μετά από σειρά πλεονασματικών ετών. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στην εισαγωγή ορυκτών καυσίμων (28 δις ευρώ το 2022 από 2,9 δις ευρώ το 2021). Οι βελγικές εξαγωγές στο Ηνωμένο Βασίλειο αφορούν κυρίως τη χημικά/φάρμακα και εξαρτήματα μεταφορικών μέσων. Η εικόνα του εμπορίου άλλαξε το 2019 λόγω απαγόρευσης εισαγωγών οχημάτων Diesel στο Ηνωμένο Βασίλειο με αποτέλεσμα την μείωση των Βελγικών εξαγωγών οχημάτων ενώ σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε και το Brexit. Αν εξαιρεθεί η περίπτωση των ορθκτών καυσίμων το 2022, το εμπόριο με το Ηνωμένο Βασίλειο είναι σε πτωτική τάση τα τελευταία χρόνια.

Το κυριότερο εισαγόμενο προϊόν από την **Ολλανδία** είναι τα καύσιμα με αξία κυρίως λόγω του λιμανιού του Rotterdam καθώς και μηχανήματα. Πέραν των καυσίμων, το δεύτερο σημαντικότερο εξαγωγίμο προϊόν ήταν το 2022 τα μεταποιημένα τρόφιμα/ποτά/καπνός (4,5 δις ευρώ). Το μεγαλύτερο έλλειμμα παρουσιάζεται με την Ολλανδία και οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στην μεταφορά πετρελαιοειδών από το λιμάνι του Ρότερνταμ.

Μεγάλο έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου εμφανίζεται με την **Ιρλανδία** (περίπου 17,5 δις ευρώ), αποκλειστικά λόγω της εισαγωγής φαρμακευτικών και οργανικών χημικών προϊόντων.

Πίνακας 6: Οι 10 σημαντικότεροι προμηθευτές Βελγίου και η θέση της Ελλάδας 2022 (εκατ. ευρώ)

	Χώρα	Αξία εισαγωγών 2022	% στο σύνολο
1	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	92.036	20,5
2	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	55.925	12,5
3	ΓΑΛΛΙΑ	46.751	10,4
4	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	28.085	6,3
5	ΗΠΑ	23.900	5,3
6	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	20.188	4,5
7	ΙΤΑΛΙΑ	19.499	4,4
8	ΚΙΝΑ	16.164	3,6
9	ΡΩΣΙΑ	10.571	2,4
10	ΙΑΠΩΝΙΑ	8.482	1,9
60	ΕΛΛΑΔΑ	0.318	-

Πηγή: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux & ΕΛΣΤΑΤ

Το εμπορικό ισοζύγιο με τη Γερμανία είναι για το Βέλγιο, επί σειρά ετών, θετικό. Οι κυριότερες εισαγωγές από την **Γερμανία** οχήματα (7,9 δις ευρώ) και μηχανήματα (7,8 δις ευρώ). Οι εξαγωγές του Βελγίου στην Γερμανία περιλαμβάνουν οργανικά χημικά (8,6 δις ευρώ), βασικά μέταλλα (7,3 δις) οχήματα (5,7 δις ευρώ) και λιπάσματα (5,6 δις ευρώ).

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το Βέλγιο παρουσιάζει από το 2019 θετικό εμπορικό ισοζύγιο με τις **ΗΠΑ**, το οποίο ανήλθε το 2022 σε περίπου 6 δις ευρώ. Επίσης είναι ενδιαφέρον ότι το Βέλγιο εξαγει φαρμακευτικά προϊόντα αξίας 16,8 δις ευρώ στις ΗΠΑ ενώ εισάγει μόνο 6 δις ευρώ.

Η **Κίνα** αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία για το Βέλγιο. Ο όγκος εμπορίου ανήλθε από 13,2 δις ευρώ το 2018 σε 22,2 δις ευρώ το 2022 και το εμπορικό ισοζύγιο είναι επί σειρά ετών αρνητικό για το Βέλγιο. Το 2020 για πρώτη χρονιά έγινε 8^{ος} σημαντικότερος προμηθευτής του Βελγίου αμέσως μετά τις γειτονικές ευρωπαϊκές χώρες. Το 2022 παρέμεινε σε αυτή την θέση. Να σημειώσουμε ότι η Alibaba από το 2019 επέλεξε το αεροδρόμιο της Λιέγης για την μεταφορά των εμπορευμάτων της στην περιοχή αυξάνοντας σημαντικά την εμπορευματική κίνηση με το Βέλγιο και καθιστώντας το αεροδρόμιο ένα σημαντικό εμπορευματικό κέντρο.

Η **Ιαπωνία** βρίσκεται στους κυριότερους προμηθευτές του Βελγίου λόγω της εισαγωγής οχημάτων που αφορούν τα 5,6 δις από τα συνολικά 8,5 δις που εισάγει το Βέλγιο, ενώ το 75,8% των βελγικών εξαγωγών αφορά φαρμακευτικά.

Στην **Ιταλία** το κυριότερο εξαγωγίμο, αλλά και εισαγόμενο προϊόν είναι τα φαρμακευτικά (20,5% επί του συνόλου εξαγωγών και 49,7% επί των εισαγωγών).

Το **Λουξεμβούργο** βρίσκεται στην λίστα των 10 κυριότερων εξαγωγικών προορισμών για το Βέλγιο με περίπου 2,6 δις ευρώ εξαγωγές ορυκτών καυσίμων.

Η **Πολωνία** επίσης έχει γίνει σημαντικός εμπορικός εταίρος τα τελευταία χρόνια με εξαγωγές από πλευράς Βελγίου πάνω από 2 δις ευρώ σε οχήματα (21,1% επί του συνόλου) και χημικά (1,8 δις ευρώ), ενώ εισάγει από την Πολωνία οχήματα και μέρη τους (2 δις ευρώ) μηχανήματα αξίας 1 δις ευρώ.

Επίσης το διμερές εμπόριο με την **Τουρκία** οι εμπορικές σχέσεις αν και δεν ήταν ποτέ σημαντικές δείχνουν μια άνοδο από 6 δις ευρώ το 2018 σε περίπου 8,5 δις ευρώ το 2022. Το εμπορικό ισοζύγιο είναι σταθερά θετικό για το Βέλγιο (1,7 δις το 2022). Σηματικότερες εξαγωγές από το Βέλγιο είναι τα πλαστικά (0,9 δις ευρώ), βασικά μέταλλα (0,9 δις ευρώ) και οχήματα και μέρη (0,6 δις ευρώ). Το Βέλγιο εισάγει οχήματα και μέρη τους (1 δις ευρώ), μηχανήματα (0,5 δις ευρώ) και ορυκτά καύσιμα (0,4 δις ευρώ).

Το εμπορικό ισοζύγιο μεταξύ Βελγίου και **Ρωσίας** είναι παραδοσιακά ελλειμματικό εις βάρος του Βελγίου (περίπου 8 δις ευρώ το 2022), αν και ο όγκος εμπορίου δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλος (9,4 δις το 2017 και 13,1 δις το 2022). Το 2021, η Ρωσία ήταν ο 25ος πελάτης του Βελγίου. Οι εξαγωγές από το Βέλγιο προς τη Ρωσία ανήλθαν σε 2,6 δις το 2022 ενώ ως προμηθευτής η Ρωσία κατείχε τη 10η θέση το 2021, με 10,6 δις ευρώ. Το 2022, τα φαρμακευτικά προϊόντα, αντιπροσώπευαν 1,3 δις (50% του συνόλου) των συνολικών πωλήσεων Βελγίου προς τη Ρωσία. Ως

αναμενόμενο τα 7 δις ευρώ (από 2,4 δις το 2021) αφορούν ορυκτά καύσιμα και τα 1,3 δις ευρώ πολύτιμα και ημιπολύτιμα μέταλλα και λίθοι.

Δύο χιλιάδες εκατόν πενήντα έξι βελγικές εταιρείες επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα από τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν στη Ρωσία. Υπάρχουν 1.621 βελγικές εταιρείες με έμμεσους δεσμούς στη Ρωσία, σε σύγκριση με 470 στην Ουκρανία

Να σημειώσουμε ότι το 2021 η **Ουκρανία** ήταν ο 68^{ος} πελάτης των Βελγικών εξαγωγών με 407 εκατ. ευρώ το 2022 από 605,3 εκατ. ευρώ το 2021 και 55^{ος} προμηθευτής του Βελγίου με 396,1 εκατ. ευρώ το 2022 από 519.9 εκατ. ευρώ το 2021.

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

B.1 Θεσμικό πλαίσιο

Στο Βέλγιο δεν υφίστανται περιορισμοί για ξένους επενδυτές. Οι ξένοι επενδυτές μπορούν να σχηματίσουν κοινοπραξίες και συνεταιρισμούς υπό τους ίδιους όρους όπως και οι Βέλγοι, με εξαίρεση ορισμένα επαγγέλματα όπως οι γιατροί, οι δικηγόροι, οι λογιστές και οι αρχιτέκτονες, όπου απαιτείται μία πρόσθετη πιστοποίηση των εμπλεκομένων. Όλοι οι επενδυτές, Βέλγοι και μη, πρέπει να διαθέτουν ειδική άδεια για την επιχειρηματική τους δράση σε συγκεκριμένους κλάδους όπως π.χ. για τη σύσταση και τη λειτουργία πολυκαταστημάτων, για την παροχή υπηρεσιών μεταφορών και ασφάλειας, για την παραγωγή, συσκευασία και διάθεση τροφίμων, την κοπή και κατεργασία διαμαντιών καθώς και για την εμπορία όπλων και εκρηκτικών.

B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών

Η νέα νομοθεσία για την ίδρυση και λειτουργία εταιριών στο Βέλγιο, ψηφίστηκε τον Μάρτιο του 2019 και τέθηκε σε ισχύ από την 1^η Μαΐου 2019. Οι νέες εταιρείες που ιδρύονται στο εξής πρέπει να εναρμονίζονται με την νέα νομοθεσία. Από την 1^η Ιανουαρίου 2020 έως 1^η Ιανουαρίου 2024 οι 905.000 εμπορικές εταιρείες και οι 230.000 μη κερδοσκοπικές οντότητες που λειτουργούν ήδη στο Βέλγιο, θα πρέπει να τροποποιήσουν την νομική τους μορφή και το καταστατικό τους, εναρμονιζόμενοι με την νέα νομοθεσία.

Ο νέος νόμος αντικαθιστά παλαιότερη νομοθεσία όπου ένα μέρος της έχει την προέλευσή του σε νομοθεσία του 1873, ενώ έχει στόχο να την απλοποιήσει και να την επικαιροποιήσει. Επίσης στόχος είναι να διευκολύνει και να προσελκύσει ξένους επενδυτές, δημιουργώντας ένα ελαστικό και σύγχρονο πλαίσιο, ώστε να

ανταγωνιστεί την Ολλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο που αποτελούν πόλο έλξης ίδρυσης νέων εταιρειών, λόγω της απλότητας και ευελιξίας της νομοθεσίας.

Οι επτά βασικές αλλαγές που περιλαμβάνει ο νόμος :

1. Μειώνει δραστικά τις διαθέσιμες νομικές μορφές εταιρειών από δεκαεπτά σε τέσσερις. Οι επιχειρήσεις έχουν δυνατότητα να επιλέξουν ανάμεσα στην Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Société de Responsabilité Limitée-SRL), την Ανώνυμη Εταιρεία (Société Anonym-SA), την Συνεταιριστική εταιρεία (Société cooperative-SC) και την Société Simple η οποία διαχωρίζεται σε Société en Commandite (SComm) ή Société en nom collectif (SNC). Οι επιχειρήσεις πρέπει μέχρι το αργότερο μέχρι την 1.1.2024 να λειτουργούν με βάση μία από τις παραπάνω νομικές μορφές.

2. Καταργεί το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο (18.500) στην Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Société de Responsabilité Limitée-SRL), ενώ στην Ανώνυμη Εταιρεία (Société Anonym- SA) το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο παραμένει 61.500 ευρώ.

3. Στην Ανώνυμη Εταιρεία Société Anonym (SA) μπορεί πλέον να υπάρχει ένας μέτοχος και ένας διαχειριστής. Με την προηγούμενη νομοθεσία χρειαζόταν κατ' ελάχιστον δύο μετόχους και δύο διαχειριστές. Μπορεί να προβλεφτεί και αναπληρωτής σε περίπτωση που ο διαχειριστής καταστεί αδύνατον να ασκήσει τα καθήκοντά του.

4. Εισάγεται η διεθνής εταιρεία που μπορεί να έχει έδρα στο Βέλγιο έστω και αν οι δραστηριότητες της βρίσκονται εκτός της χώρας.

5. Η αρχή «μία μετοχή – μία ψήφος» πλέον μπορεί να μην ισχύει. Οι μετοχές σε μία Société Anonym (SA) ή Société de Responsabilité Limitée (SRL) μπορούν να έχουν διαφορετική βαρύτητα (να δοθούν πολλαπλά δικαιώματα) σε διαφορετικές κατηγορίες μετοχών.

6. Στον νέο κώδικα ορίζεται σαφώς η ευθύνη των διαχειριστών και συνδέεται με το μέγεθος της εταιρείας. Τα όρια ξεκινούν από 125.000 ευρώ έως 12 εκατομμύρια ευρώ ανάλογα με τον κύκλο εργασιών. Αυτά τα όρια αφορούν περιπτώσεις λαθών ή παραβάσεων σε τυχαία βάση και χωρίς δόλο, αντίθετα σε περίπτωση επαναλαμβανόμενων παραβάσεων, λαθών ή αμελειών επεμβαίνει η δικαιοσύνη. Δεν περιλαμβάνονται στα παραπάνω η παράλειψη πληρωμής εισφορών ή φόρων.

7. Οι μη κερδοσκοπικές μορφές εταιρειών που προηγουμένως ονομάζονταν είτε Association sans but Lucratif (ASBL) είτε Fondations θα πρέπει να επιλέξουν μία από τις 4 μορφές εταιρειών, αλλά για να διατηρήσουν τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα τους, θα πρέπει από το καταστατικό τους να απαγορεύεται η διανομή κερδών.

Με τον νέο κώδικα δεν υφίσταται σημαντικές αλλαγές στην λειτουργία των Ανωνύμων Εταιρειών (SA). Εκτός από το γεγονός ότι μπορεί με τον νέο κώδικα να έχει ένα μόνο μέτοχο, η σημαντικότερη αλλαγή αφορά το δικαίωμα ψήφου δεδομένου ότι

καταργεί την αρχή «μία μετοχή-μία ψήφο» και μπορεί να δοθεί πολλαπλάσια βαρύτητα σε ορισμένες μετοχές. Βέβαια στην περίπτωση εισηγμένων εταιρειών τα δικαιώματα ψήφου ανά μετοχή δεν μπορούν να υπολογιστούν σε περισσότερα από 2 ψήφους ανά μετοχή.

Η SPRL (Société Privé a Responsabilité Limite) αποτελούσε την περισσότερο διαδεδομένη μορφή εταιρείας μέχρι σήμερα η οποία αντικαθίσταται από την Société de Responsabilité Limitée (SRL) η οποία παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία και δυνατότητα πολλαπλών ψήφων, η οποία διευκολύνει ορισμένες περιπτώσεις όπως μεταβίβαση των μετοχών σε κληρονόμους χωρίς οι βασικοί μέτοχοι να χάσουν τον έλεγχο της εταιρείας, μέσω του δικαιώματος της πολλαπλής ψήφου. Παράλληλα η SRL μπορεί πλέον να εισαχθεί σε Χρηματιστηριακή αγορά, ενώ μπορούν πλέον να διαθέτουν μέρος στους μετόχους.

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ					
	Société en nom collectif (SNC)	Société en Commandite (SComm)	Société cooperative (SC)	Société de Responsabilité Limitée (SRL)	Société Anonym(SA)
Συμβολαιογραφική πράξη	✓	✓	✓	✓	✓
Ιδιωτικό συμφωνητικό	✓	✓	X	X	X
Ελάχιστος αριθμός μετόχων	3	2	3	1	1
Ονομαστικές μετοχές	✓	✓	X	X	X
Ελεύθερη μεταβίβαση μετοχών	X	X	X	✓	✓
Ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο	X	X	X	X	✓ (61.500€)
Δικαίωμα ψήφου των μετόχων	X (καταστατικό)	X (καταστατικό)	✓	✓	✓ (πολλαπλά δικαιώματα)
Σχέδιο χρηματοδότησης	X	X	✓	✓	✓
Ευθύνη των	✓	✓	X	X	X

εταίρων			(περιορισμένη)	(περιορισμένη)	(περιορισμένη)
Ελεύθερη διανομή μερισμάτων	✓	✓	X (έλεγχος του ισολογισμού)	X (έλεγχος του ισολογισμού)	X (Το ισχύον καθεστώς διατηρείται)
Δυνατότητα διορισμού ενός ή περισσότερων διαχειριστών	✓	✓	✓	✓	✓

Οι περισσότεροι γιατροί, φαρμακοποιοί, δικηγόροι, αρχιτέκτονες κλπ που εργάζονταν ως συνεταίροι χρησιμοποιούσαν την μέχρι πρότινος Société Coopérative Responsabilité Limite (SCRL) ενώ πλέον θα μπορούν πλέον να χρησιμοποιούν την SRL η οποία με την νέα μορφή θα δίνει μεγαλύτερη ευελιξία στην είσοδο και έξοδο νέων εταίρων, σε αντίθεση με την προηγούμενη μορφή.

Πληροφορίες για την σύσταση εταιρειών, τις διάφορες νομικές μορφές τους, είναι διαθέσιμες στις ακόλουθες ιστοσελίδες:

- <https://economie.fgov.be/en/themes/enterprises/crossroads-bank-enterprises> (κεντρική ιστοσελίδα της Banque Carrefour des Entreprises σε 4 γλώσσες)
- https://business.belgium.be/en/setting_up_your_business
- <https://www.notaire.be/societes/entreprise-individuelle-ou-societe/les-formes-de-societes> (ιστοσελίδα της Fédération Royale du Notariat Belge)
- <http://www.investinbrussels.com/en/> (ιστοσελίδα του Brussels Invest & Export),
- <http://www.investinlanders.be/en/> (ιστοσελίδα του Flanders Investment & Trade),
- <http://www.investinwallonia.be/> (ιστοσελίδα της Agence Wallonne à l'Exportation et aux Investissements Etrangers),

B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας

Για να δημιουργήσετε την επιχείρησή σας στο Βέλγιο, θα πρέπει να ολοκληρώσετε μια σειρά διοικητικών διατυπώσεων. Οι βασικές είναι :

1. Ενσωμάτωση μιας εταιρείας
2. Εγγραφή στην Τράπεζα Πληροφοριών για Επιχειρήσεις

3. Εγγραφή στις αρχές για ΦΠΑ
4. Συμμετοχή σε Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
5. Εγγραφή της επιχείρησής σας ως εργοδότη
6. Υποβολή δήλωσης κατά την πρόσληψη του πρώτου υπαλλήλου.

Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ολοκληρώσει τα παραπάνω βήματα ηλεκτρονικά με την αρμόδια αρχή ή επικοινωνώντας με ένα κατάστημα one stop shop. Σύμφωνα με την οδηγία για τις υπηρεσίες, το Business Counters λειτουργεί ως ενιαία θυρίδα στο Βέλγιο. Μπορείτε να υποβάλετε ένα αίτημα με μία θυρίδα για όλες τις άδειες ή τις άδειες που μπορεί να χρειαστείτε.

Η σύσταση βελγικής εταιρείας απαιτεί τη κατάθεση του 20% του αρχικού κεφαλαίου της επιχείρησης σε κλειστό λογαριασμό σε βελγικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και τη σύνταξη καταστατικού με συμβολαιογραφική πράξη (στις περισσότερες περιπτώσεις). Τα έξοδα συστάσεως συνίστανται κατ' αρχάς στην αμοιβή του συμβολαιογράφου, η οποία υπολογίζεται βάσει του κεφαλαίου και του ενεργητικού της εταιρείας (και στην πράξη ανέρχεται σε περίπου 1.000 € για μία εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και σε 1.500 € για μία ανώνυμη εταιρεία, με το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο). Στην συνέχεια, η ως άνω συμβολαιογραφική πράξη θα πρέπει να κατατεθεί και εγγραφεί στο ομοσπονδιακό Υπ. Οικονομικών έναντι κόστους 25 ευρώ, και βεβαίως στο μητρώο επιχειρήσεων του αρμόδιου εμπορικού δικαστηρίου (Grefe du Tribunal de Commerce). Το μητρώο επιχειρήσεων εκδίδει έναν αριθμό επιχείρησης, ο οποίος κατατίθεται στην Βάση Δεδομένων Επιχειρήσεων (Banque Carrefour des Entreprises) του ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομίας, ενεργοποιείται και αποτελεί τον αριθμό ταυτοποίησης και φορολογικού μητρώου της συσταθείσας εταιρείας.

Τα έξοδα δημοσίευσης του καταστατικού στην επίσημη βελγική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Moniteur Belge) ανέρχονται στα **335.41€** (σε έντυπη μορφή), στα **270.92 €** (σε ηλεκτρονική μορφή) και στα 155,73 € για εκάστη τροποποίηση (βλ. και ιστοσελίδα http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pub/tarif_f.htm) Η καταχώρηση στην Βάση Δεδομένων Επιχειρήσεων (Banque Carrefour des Entreprises) κοστίζει 83,50 €. Οι διαδικασίες σύστασης εταιρείας στο Βέλγιο διαρκούν μεταξύ μιας και έξι εβδομάδων.

Περισσότερες πληροφορίες διαθέσιμες στην ιστοσελίδα :

<https://www.notaire.be/societes>

B.1.3 Καθεστώς αδειοδοτήσεων

Στο Βέλγιο, ορισμένα επαγγέλματα μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο εάν διαθέτετε τα απαραίτητα επαγγελματικά προσόντα. Η οδηγία 2005/36/ ΕΚ επιτρέπει

την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

Η οδηγία για τις υπηρεσίες παρέχει στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε κράτος μέλος της ΕΕ τη δυνατότητα να παρέχουν υπηρεσίες σε προσωρινή και περιστασιακή βάση σε άλλο κράτος μέλος χωρίς να χρειάζεται να εγκατασταθούν εκεί. Ο προσωρινός και περιστασιακός χαρακτήρας των υπηρεσιών καθορίζεται κατά περίπτωση από τη χώρα υποδοχής, και συγκεκριμένα εξετάζει τη διάρκεια της παράδοσης των υπηρεσιών, τη συχνότητα, την περιοδικότητα και τη συνέχεια.

Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, δεν χρειάζεται να προσκομίσετε αποδείξεις για τα επαγγελματικά προσόντα σας. Εάν εκτελείτε ορισμένες δραστηριότητες, ίσως χρειαστεί να λάβετε άδεια ή προηγούμενη άδεια. Το ίδιο ισχύει για τα μέρη που παρέχουν προσωρινές και έκτακτες υπηρεσίες.

B.1.4 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις)

Όσον αφορά τη σήμανση, αλλά και τις μεθόδους πώλησης των καταναλωτικών προϊόντων γενικά στο Βέλγιο, επισημαίνουμε ότι οι γλωσσικές και πολιτισμικές διαφορές που υπάρχουν στη χώρα, καθορίζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό την καταναλωτική συμπεριφορά και τα χαρακτηριστικά της.

Οι βασικές πληροφορίες για τα προϊόντα που κυκλοφορούν στο Βέλγιο θα πρέπει να αναγράφονται στις συσκευασίες τουλάχιστον στη γαλλική και φλαμανδική γλώσσα.

Οι προδιαγραφές οι οποίες ισχύουν για τα προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά του Βελγίου, είναι αυτές που θεσπίζονται σε ευρωπαϊκό / κοινοτικό επίπεδο και είναι εναρμονισμένες σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ώστε να επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

Ειδικότερα για τα τρόφιμα, οι διαδικασίες και προδιαγραφές θεσπίστηκαν στην σχετική νομοθεσία του 2002 (Κανονισμός EC/178/2002), και εισήγαγαν από την 1.1.2005, υποχρεωτική ιχνηλασιμότητα σε ολόκληρη την διατροφική αλυσίδα (δηλαδή να υπάρχει σύστημα ελέγχου από τον αρχικό παραγωγό έως τον τελικό πωλητή). Αρμόδια για την ασφάλεια των τροφίμων σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι η European Food Safety Authority, η οποία μεταξύ άλλων παρέχει γνωμοδοτήσεις στα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα σε θέματα ασφάλειας τροφίμων. Η υπηρεσία αυτή συνεργάζεται στενά, τόσο με τις αντίστοιχες εθνικές αρχές των κρατών μελών, όσο και με τους εκπροσώπους της βιομηχανίας. Η ιστοσελίδα της βρίσκεται στη διεύθυνση: <http://www.efsa.europa.eu/>.

Στο Βέλγιο, αρμόδια για την ασφάλεια των τροφίμων είναι η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία για την Ασφάλεια της Τροφικής Αλυσίδας (Agence Fédérale pour la Sécurité de la Chaîne Alimentaire – AFSCA), ιστοσελίδα: <http://www.favv.be/home-en>

B.1.5 Τιμολόγηση

Το 2013, η κυβέρνηση τροποποίησε το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία του ανταγωνισμού και τον έλεγχο του επιπέδου των τιμών, επιφέροντας σημαντικές μεταβολές τόσο σε διαδικασίες, όσο και σε θεσμικό επίπεδο. Η μεταρρύθμιση αναδιοργάνωσε πλήρως τη βελγική αρχή ανταγωνισμού, οι διαδικασίες της οποίας προκαλούσαν μεγάλες καθυστερήσεις στην πρόοδο επίλυσης εκκρεμών υποθέσεων, με την εκχώρηση επιπλέον αρμοδιοτήτων επιτελικής – εκτελεστικής φύσης, βελτιώνοντας έτσι σημαντικά την αποτελεσματικότητά της. Η πολιτική ανταγωνισμού είναι διαφανής με σχετική νομοθεσία και είναι συμβατή με την κοινοτική νομοθεσία. Η φορολογική, η εργατική, η υγειονομική / ασφαλιστική νομοθεσία, οι κανονισμοί ασφάλειας εργασίας και η λοιπή νομοθεσία ελέγχου πιθανών στρεβλώσεων ή εμποδίων στις επενδύσεις και την οικονομική δραστηριότητα, βρίσκεται σε επίπεδα αντίστοιχο των υπολοίπων χωρών της ΕΕ.

Επιπλέον, δημιουργήθηκε Παρατηρητήριο Τιμών και δόθηκε στην αρχή ανταγωνισμού η αρμοδιότητα παρέμβασης σε περιπτώσεις υπερβολικών τιμών ή περιθωρίων κέρδους ενώ επεκτάθηκε η ευθύνη. Επίσης οι διοικητικές κυρώσεις σε περιπτώσεις παραβίασης του αρχών του υγιούς ανταγωνισμού επεκτάθηκαν ώστε να επιβαρύνουν πέραν του νομικού προσώπου και τα στελέχη του.

B.1.6 Τελωνιακή νομοθεσία

Στο Βέλγιο ως χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως και είναι και η Ελλάδα δεν υπάρχουν δασμοί για τα ελληνικά προϊόντα.

B.1.7 Διαδικασίες εισαγωγής / περιορισμοί εισαγωγών

Γενικά δεν υφίσταται κάποιου είδους περιορισμοί στις εισαγωγές για τα ελληνικά προϊόντα.

B.1.8 Εξασφάλιση πιστώσεων

Το βελγικό τραπεζικό σύστημα είναι αρκετά ανεπτυγμένο και οργανωμένο. Διαθέτει μεγάλη γκάμα τραπεζικών υπηρεσιών και προηγμένες υπηρεσίες e-banking οι οποίες είναι εξαιρετικά διαδεδομένες. Οι πιστώσεις διατίθενται χωρίς διακρίσεις σε εγχώριους και αλλοδαπούς επενδυτές. Δεδομένης της εξωστρέφειας της βελγικής οικονομίας, παρουσία έχουν και αρκετά διεθνή τραπεζικά ιδρύματα με σημαντικό αριθμό υποκαταστημάτων. Αντίστοιχα, οι μεγαλύτερες τράπεζες του Βελγίου εκπροσωπούνται με υποκαταστήματα και γραφεία αντιπροσώπευσης σε πολλές χώρες.

Οι τέσσερις κυριότερες τράπεζες του Βελγίου με διεθνή δραστηριότητα είναι: η BNP-ParibasFortis (πρόκειται για την εξαγορασθείσα από την γαλλική BNPParibas της βελγικής Fortis, www.bnpparibasfortis.be), η Belfius (πρόκειται για το εθνικοποιημένο κομμάτι του ομίλου DEXIA, www.belfius.be), η KBC (πρόκειται για φλαμανδική τράπεζα με παρουσία και σε άλλες χώρες, www.kbccorporates.com και η INGBelgium (θυγατρική του ολλανδικού τραπεζικού ομίλου με σημαντικότερη διεθνή παρουσία) www.ing.be, οι οποίες προσφέρουν πλήρη γκάμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και ειδικούς λογαριασμούς και υπηρεσίες για μη βελγικές επιχειρήσεις. Τραπεζικές υπηρεσίες προσφέρουν και τα Βελγικά Ταχυδρομεία www.bpostbanque.be

Σημαντικό δίκτυο υποκαταστημάτων στο Βέλγιο διαθέτει και η τράπεζα Beobank (μετονομασθείσα από Citibank BelgiumS.A.), η οποία ανήκει στον γαλλικό τραπεζικό όμιλο (Crédit Mutuel Nord Europe – CMNE). Άλλες τράπεζες που λειτουργούν στο Βέλγιο, είτε εγχώριες είτε θυγατρικές είτε ως υποκαταστήματα ξένων τραπεζικών ομίλων, περιλαμβάνουν τις DeutscheBank, AXABankEurope, Argenta, Radobank Belgium, Banca Monte Dei Paschi Belgio, Crelan (πρώην Crédit Agricole), Keytrade Bank, Triodos Bank και άλλες.

Στο τέλος του 2000 το Χρηματιστήριο Βρυξελλών συγχωνεύθηκε με εκείνα του Παρισιού, του Άμστερνταμ και λίγο αργότερα, το 2002, με το Χρηματιστήριο της Λισσαβόνας, σχηματίζοντας το EURONEXT, το οποίο αργότερα, το 2007, συγχωνεύθηκε με το Χρηματιστήριο Ν. Υόρκης (NYSE) και χαρακτηρίζεται από αρκετά ευέλικτες διαδικασίες για αυξήσεις κεφαλαίων, εκδόσεις νέων μετοχών, ομολόγων κλπ. Επίσης το Νοέμβριο του 2013, συγχωνεύτηκε η αμερικανική χρηματιστηριακή πλατφόρμα (κυρίως ενεργειακών παραγώγων) IntercontinentalExchange και η NYSEEURONEXT που ήταν η μητρική εταιρεία του Χρηματιστηρίου Βρυξελλών. Σε συνέχεια της εν λόγω συγχώνευσης, η EURONEXT διαχωρίστηκε οριστικά από την IntercontinentalExchange τον Ιούνιο του 2014, πραγματοποίησε την είσοδό της στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών και σύμφωνα με χρηματιστηριακούς αναλυτές έχει επωφεληθεί σημαντικά από τον εν λόγω διαχωρισμό (spinoff), επικεντρωνόμενη στις παραδοσιακές χρηματιστηριακές της δραστηριότητες και αναπτύσσοντας νέες πλατφόρμες διαπραγμάτευσης τίτλων και νέα χρηματιστηριακά προϊόντα.

B.1.9 Καθεστώς ιδιοκτησίας

Γενικά δεν υφίσταται κάποιου είδους περιορισμοί στην ιδιοκτησία. Η ιδιοκτησία προστατεύεται σύμφωνα με τα πρότυπα των υπόλοιπων ανεπτυγμένων χωρών.

B.1.10 Εργασιακό καθεστώς

Η εργασιακή απασχόληση είναι μία αρκετά ρυθμισμένη δραστηριότητα στο Βέλγιο όπου οι προβλεπόμενες συνθήκες εργασίας και τα κατώτατα όρια της μισθοδοσίας, τηρούνται αυστηρά. Η εργασιακή αγορά διέπεται από ειδικές ρυθμίσεις οι οποίες, ανάλογα με το επάγγελμα, έχουν συμφωνηθεί από διμερής επιτροπές αποτελούμενες τόσο από τους εργοδότες όσο και από τους υπαλλήλους ενώ οι διάφορες συλλογικές συμβάσεις εργασίας (CAO) έχουν καθορίσει τους ελάχιστους μισθούς και τα επίπεδα αυτών σε πολλές βιομηχανίες. Αυτές οι συμφωνίες συχνά επεκτείνονται σε άλλα οφέλη για τους εργαζομένους, όπως οι πριμοδοτήσεις διακοπών και η υγειονομική περίθαλψη.

Μια σύμβαση εργασίας θεωρείται ορισμένου χρόνου εφόσον αμφότερα τα μέρη συμφωνούν να συνεργαστούν από μια συγκεκριμένη ημερομηνία για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. (π.χ. για 3 μήνες) Μπορούν να υπάρξουν μόνο τέσσερις τέτοιες συμφωνίες μέσα σε ένα μέγιστο διάστημα δύο ετών όπου ο συνολικός χρόνος απασχόλησης δεν μπορεί να είναι λιγότερος από 3 μήνες. Σε άλλη περίπτωση, η σύμβαση θεωρείται αορίστου χρόνου.

Το σύνολο των επιτρεπόμενων ωρών εργασίας είναι 38, είτε εβδομαδιαίως, είτε κατά μέσον όρο εβδομαδιαίως εντός συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Ο αριθμός αυτός δύναται να αυξηθεί σε 40 υπ' ορισμένες προϋποθέσεις (πχ χορήγηση αυξημένων ημερών ανάπαυσης-ρεπό, κλπ).

Το ωράριο λειτουργίας κινείται εντός του πλαισίου 06.00-20.00. Η ώρα έναρξης και λήξης της εργασίας διαφέρει αναλόγως του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας.

Επίσης στο Βέλγιο ισχύει το καθεστώς ευέλικτης εργασίας (flexi-job) κατά το οποίο δίνεται το δικαίωμα σε μισθωτούς να εργασθούν όσες επιπλέον ώρες επιθυμούν υπό την προϋπόθεση να έχουν εργασθεί με πλήρη απασχόληση κατά τα 4/5 της διάρκειας του περασμένου τριμήνου. Το ελάχιστο ωρομίσθιο είναι 10 ευρώ και ο εργοδότης θα καταβάλλει μόνο το 25% των εργοδοτικών εισφορών. Οι τομείς

στους οποίους εφαρμόζεται το σύστημα είναι το λιανεμπόριο, τα ξενοδοχεία και η εστίαση. Το καθεστώς ισχύει υπό προϋποθέσεις και στους συνταξιούχους.

Στην περίπτωση απασχόλησης αορίστου χρόνου, κάθε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να καταγγείλει πρόωρα τη συμφωνία με ειδοποίηση ακύρωσης. Κατά τη διάρκεια της περιόδου ματαίωσης, ο εργαζόμενος παραμένει στην υπηρεσία του εργοδότη και εξακολουθεί να λαμβάνει τον μισθό του ανάλογα. Στο τέλος της διάρκειας της ακύρωσης, η σύμβαση εργασίας τερματίζεται πραγματικά. Υπάρχουν ορισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τη διάρκεια της ειδοποίησης ακύρωσης. Όταν αγνοούνται ορισμένες συγκεκριμένες διατυπώσεις κατά τη διαδικασία, η ειδοποίηση ακύρωσης καθίσταται άκυρη.

Στο Βέλγιο μπορεί κάποιος να εργαστεί ως μισθωτός ή ως αυτοαπασχολούμενος. Οι αυτοαπασχολούμενοι εργάζονται για μια εταιρεία χωρίς σύνδεση με την εταιρεία. Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης είναι χαμηλότερες για τους αυτοαπασχολούμενους.

Το Βέλγιο διαθέτει ένα εκτεταμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης που καλύπτει την ιατρική περίθαλψη, την ανεργία, τις συντάξεις, τη μητρότητα, τα ατυχήματα, τους τραυματισμούς στο χώρο εργασίας καθώς και τις αμοιβές των νοσοκομείων.

Οι εργοδότες πρέπει να εγγραφούν στην Εθνική Υπηρεσία Κοινωνικής Ασφάλισης (ONSS) όπου θα καταβληθούν οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

Επιπλέον, οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που πληρώνονται επί του εισοδήματος έχουν σε γενικές γραμμές ως εξής: οι συνολικές μέσες εργοδοτικές εισφορές και επιβαρύνσεις κυμαίνονται περί το 28% επί του μεικτού μισθού ανάλογα με τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (για τους εκτελούντες χειρωνακτική εργασία διαμορφώνεται περί το 30,5% επί του 108% του μικτού μηνιαίου μισθού) και την κατάσταση του εργαζόμενου (αρχαιότητα, υπηρεσιακή σχέση, οικογενειακή κατάσταση, τόπος κατοικίας), ενώ η εισφορά του εργαζομένου σε 13,07% επί του μεικτού μισθού (και επί του 10,08% του μικτού μισθού για τους εργάτες και τους εκτελούντες χειρωνακτική εργασία).

Ο ελάχιστος μικτός μηνιαίος μισθός διαμορφώθηκε το 2023 περί τα 1.950 ευρώ, ενώ ο μέσος μικτός μηνιαίος μισθός περί τα 3.500 ευρώ.

Όσον αφορά τις καταβολές ο ετήσιος μικτός μισθός διαιρείται δια 13,91. Μία επιπλέον καταβολή γίνεται τον Μάιο και το 0,91 στο τέλος του έτους.

Όσοι είναι ασφαλισμένοι για τουλάχιστον 1 έτος και έχουν εργασθεί για τουλάχιστον 180 ημέρες τον τελευταίο χρόνο δικαιούνται μέχρι ένα έτος άδεια ασθενείας με αποδοχές που κυμαίνονται κατά μέσον όρο περί το 60% των

αποδοχών. Επίσης δεν απαιτείται ιατρική βεβαίωση για απουσία μίας ημέρας, τρεις φορές το χρόνο.

B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά του Βελγίου.

Το Βέλγιο αποτελεί μία ελκυστική βάση για πολλές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις ευρωπαϊκές αγορές. Τα πιο σημαντικά ευρωπαϊκά επιχειρηματικά κέντρα, Παρίσι, Λονδίνο, Άμστερνταμ, Φρανκφούρτη, βρίσκονται σε ακτίνα 300χλμ. ενώ οι στενοί οικονομικοί δεσμοί του Βελγίου με την Ολλανδία και το Λουξεμβούργο (Benelux) το καθιστούν ως ένα άριστο σημείο εκκίνησης για όσους επιθυμούν να επεκτείνουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες στην Ευρώπη. Το εξαιρετικό δίκτυο διανομών (καλά αναπτυγμένα αεροδρόμια, λιμάνια, δρόμοι και σιδηροδρομικές γραμμές) καθώς και η ανοικτή και άκρως ανταγωνιστική αγορά είναι δεδομένα που πρέπει να συνεκτιμηθούν σε μία έρευνα για τη διαμόρφωση στρατηγικής εισόδου στην βελγική αγορά.

Αλλά σημαντικά οφέλη που θα πρέπει να συνεκτιμηθούν στη διαμόρφωση στρατηγικής είναι:

- Χαμηλά εμπόδια εισόδου στην αγορά.
- Ευνοϊκές εμπορικές συμφωνίες. Το Βέλγιο είναι μέλος της ΕΕ και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Αυτό σημαίνει ότι τα εμπορεύματα που κατασκευάζονται στην Ελλάδα απαλλάσσονται από τους εισαγωγικούς δασμούς.
- Πληθυσμός με υψηλό διαθέσιμο εισόδημα / ποιότητα ζωής. Το Βέλγιο θεωρείται χώρα με υψηλό βιοτικό επίπεδο, άριστες υπηρεσίες υγείας, στέγασης, εκπαίδευσης και υποδομές. Το βελγικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης είναι γνωστό ως ένα από τα καλύτερα στον κόσμο. Η υψηλής ποιότητας ιατρική περίθαλψη παρέχεται με σχετικά χαμηλό κόστος.
- Είναι κοντά στους κορυφαίους φορείς λήψης αποφάσεων σε διεθνείς οργανισμούς: Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), Οργανισμός του Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO)
- Η ποιότητα του εργατικού δυναμικού. Η υψηλή ποιότητα του βελγικού εκπαιδευτικού συστήματος είναι πολύ σημαντική για τους πιθανούς επενδυτές. Η εκπαίδευση ρυθμίζεται και για το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδοτείται από τις κοινότητες.
- Πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Η συνύπαρξη διαφορετικών εθνικοτήτων, ιδίως στη περιοχή των Βρυξελλών, αλλά και η πολυγλωσσία (οι περισσότεροι κάτοικοι μιλούν ολλανδικά, γαλλικά και αγγλικά) αποτελούν στοιχεία της αγοράς.
- Διαφανής πολιτική ανταγωνισμού συμβατή με την κοινοτική νομοθεσία.

- Η φορολογική, η εργατική, η υγειονομική / ασφαλιστική νομοθεσία, οι κανονισμοί ασφάλειας εργασίας και η λοιπή νομοθεσία ελέγχου πιθανών στρεβλώσεων ή εμποδίων στις επενδύσεις και την οικονομική δραστηριότητα, βρίσκεται σε επίπεδα αντίστοιχα των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών.

Η επιλογή του τρόπου διείσδυσης στην βελγική αγορά, όπως και σε οποιαδήποτε άλλη αγορά, εξαρτάται κυρίως από τα διαθέσιμα επενδυτικά κεφάλαια και τον τύπο του προϊόντος ή της παρεχόμενης υπηρεσίας. Ανάλογα με τα δεδομένα της κάθε επιχείρησης, το πλάνο εισόδου μπορεί να συμπεριλαμβάνει:

- απευθείας εξαγωγή
- εύρεση τοπικού συνεργάτη ή διανομέα
- δημιουργία τοπικής θυγατρικής
- λειτουργία μέσω υποκαταστήματος
- κοινοπραξία

Η έρευνα αγοράς μέσω στοιχείων που διαθέτει το εμπορικό τμήμα της Πρεσβείας της Ελλάδας στο Βέλγιο καθώς και άλλοι σύνδεσμοι που παρατίθενται στο σχετικό παράρτημα μπορούν να δώσουν χρήσιμες πληροφορίες αναφορικά με τις δυνατότητες ή/και προκλήσεις συγκεκριμένων εμπορικών / βιομηχανικών κλάδων.

Σε κάθε περίπτωση, είναι χρήσιμο να επισημανθεί ότι οι τομείς προτεραιότητας του Βελγίου για οικονομική ανάπτυξη περιλαμβάνουν:

- Τη βιοτεχνολογία
- Η ενέργεια
- Τον τομέα των προϊόντων διατροφής
- Τη περιβαλλοντική τεχνολογία
- Το φαρμακευτικό τομέα
- Τη τεχνολογία επικοινωνιών πληροφοριών (ΤΠΕ)
- Τις μεταφορές και τον ανεφοδιασμό

Σημείο αιχμής για κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα είναι η δυνατότητα ελκυστικής τιμολόγησης του προϊόντος ή της υπηρεσίας σε σχέση με αυτά του ανταγωνισμού.

B.2.1 Συνεργασία με Αντιπροσώπους/διανομείς

Οι Βέλγοι εισαγωγείς είναι σχετικά μικρού μεγέθους και συνήθως πιεστικοί για να λαμβάνουν τους καλύτερους δυνατούς όρους πιστώσεων. Οι Βέλγοι εισαγωγείς

είναι συνηθισμένοι σε ευέλικτους όρους πληρωμής, ιδιαίτερα με εταιρους τους σε γειτονικές χώρες, λ.χ. Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Βρετανία, ωστόσο η πλέον συνηθισμένη προθεσμία πληρωμών είναι στις 60 ημέρες.

B.2.2 Δημιουργία θυγατρικής, υποκαταστήματος, αντιπροσωπίας, κοινοπραξίας

Ο επενδυτής που ενδιαφέρεται να ασκήσει επιχειρηματική δραστηριότητα στο Βέλγιο, έχει τη δυνατότητα να το πράξει είτε με την ίδρυση θυγατρικής εταιρείας είτε με τη σύσταση υποκαταστήματος. Η επιλογή αυτή συνεπάγεται την επέλευση σημαντικών έννομων συνεπειών όσον αφορά τη νομική και οικονομική μεταχείριση της επιχείρησης από το βελγικό κράτος.

Η παρουσία του ξένου επενδυτή στη χώρα μέσω της σύστασης θυγατρικής εταιρείας ισοδυναμεί με ίδρυση νέας εταιρείας, αμιγώς βελγικής ιθαγένειας, με πλήρως ξεχωριστή νομική προσωπικότητα από τη μητρική εταιρεία, η οποία δεν φέρει ουδεμία ευθύνη για τις πληρωμές και τα χρέη της θυγατρικής της. Λόγω της βελγικής ιθαγένειας, η θυγατρική εταιρεία διέπεται από το βελγικό δίκαιο για το σύνολο των θεμάτων που την αφορούν (φορολογία, κοινωνική ασφάλιση, ΦΠΑ, εταιρικές υποχρεώσεις κλπ.).

Αντιθέτως, το υποκατάστημα, δεν έχει ξεχωριστή νομική προσωπικότητα από την εταιρεία της χώρας προέλευσης και εξαρτάται από αυτήν νομικά και οικονομικά, με αποτέλεσμα η τελευταία να ευθύνεται πλήρως για τις οφειλές του. Το υποκατάστημα διατηρεί την ιθαγένεια της μητρικής εταιρείας και συνακόλουθα θεωρείται για το βελγικό κράτος και τη βελγική έννομη τάξη ως ξένη εταιρεία. Υπόκειται βεβαίως στο βελγικό κανονιστικό πλαίσιο όσον αφορά την λειτουργία, την διοίκηση και την φορολογία του. Συνήθως, τα υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών επωφελούνται του ειδικού ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος των πλασματικών τόκων. Οι αλλοδαπές εταιρείες που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν συναλλαγές στο Βέλγιο μπορούν να το κάνουν ανοίγοντας ως υποκατάστημα ή θυγατρική. Το άνοιγμα ως θυγατρική σημαίνει ότι η επιχείρηση στο Βέλγιο θα αντιμετωπίζεται ως ξεχωριστή νομική οντότητα, παρόμοια με μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, διαφορετική από τη μητρική εταιρεία. Το υποκατάστημα έχει απεριόριστη ευθύνη (παρόμοια με την ατομική ιδιοκτησία ή την προσωπική εταιρεία) και η μητρική εταιρεία είναι νομικά υπεύθυνη για όλα τα χρέη και τις υποχρεώσεις. Οι αλλοδαπές εταιρείες πρέπει να εγγραφούν στην Τράπεζα Πληροφοριών για Επιχειρήσεις και γενικά ακολουθούν τις ίδιες διαδικασίες με τις εγχώριες επιχειρήσεις :

<https://economie.fgov.be/en/themes/enterprises/crossroads-bank-enterprises>

Οι επιχειρήσεις εντός της ΕΕ που επιθυμούν να επεκταθούν στο Βέλγιο μπορούν να το κάνουν με τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής εταιρείας (SE) - μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης που μπορεί να λειτουργεί σε πολλές χώρες της ΕΕ - εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένης ελάχιστης κεφαλαιακής απαίτησης 120.000 ευρώ.

Κάθε ξένη εταιρεία που επιθυμεί να ιδρύσει υποκατάστημα στο Βέλγιο οφείλει να διορίσει ως νομικό εκπρόσωπό της φυσικό πρόσωπο υπεύθυνο για όλες τις δραστηριότητες του υποκαταστήματος, συμπεριλαμβανομένων των συναλλαγών με τρίτους καθώς και όλων των οικείων νομικών ζητημάτων. Το πρόσωπο αυτό θεωρείται ο «νομικός εκπρόσωπος» («legal representative») της εταιρείας στο Βέλγιο.

Επίσης αναγκαία είναι η δημοσίευση στην επίσημη βελγική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Moniteur Belge):

1. Της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ξένης εταιρείας, για την ίδρυση υποκαταστήματος στο Βέλγιο. Η απόφαση αυτή πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει το όνομα του φυσικού προσώπου που διορίζεται ως νομικός εκπρόσωπος της εταιρείας στο Βέλγιο.

2. Του καταστατικού της ξένης εταιρείας και του ΦΕΚ, στο οποίο δημοσιεύτηκε η ίδρυσή της στη χώρα ιθαγένειας. Το κόστος δημοσίευσης ανέρχεται στο ποσό των 265,47 ευρώ (ή 214,41 ευρώ στην ηλεκτρονική έκδοση), καθώς ωστόσο τούτο αναπροσαρμόζεται συχνά, επιβάλλεται η διασταύρωσή του στην οικεία ιστοσελίδα: http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pub/tarif_f.htm

Μετά τη δημοσίευση των ως άνω εγγράφων, ο τελευταίος ισολογισμός της μητρικής εταιρείας κατατίθεται στην Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου (Banque Nationale de Belgique, Centrale des Bilans). Η κατάθεση μπορεί να γίνει και ηλεκτρονικά (βεβαίως εφ' όσον υποβληθούν επικυρωμένα έγγραφα μάλλον η κατάθεση θα πρέπει να γίνει έντυπα τουλάχιστον στην αρχική φάση) και το κόστος κυμαίνεται μεταξύ 418,73 και 489,51 ευρώ ανάλογα με τον τρόπο κατάθεσης, για μεγάλες και εισηγμένες στο Χρηματιστήριο επιχειρήσεις, και μεταξύ 155,67 και 226,34 ευρώ για μικρομεσαίες και μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρείες, ανάλογα και πάλι με τον τρόπο κατάθεσης. Περισσότερες λεπτομέρειες μπορούν να αντληθούν στην ιστοσελίδα της Κεντρικής Τράπεζας: http://www.nbb.be/pub/03_00_00_00_00/03_05_00_00_00/03_05_01_00_00.htm?l=e_n

Επισημαίνεται ότι όλα τα ως άνω αναφερθέντα έγγραφα, εκτός από τον ισολογισμό της εταιρείας, πρέπει να μεταφραστούν από εξουσιοδοτημένο Βέλγο μεταφραστή στη γαλλική ή στην ολλανδική γλώσσα. Κατάλογος ορκωτών μεταφραστών τηρείται στα Δικαστήρια και η μετάφραση επικυρώνεται από το Greffe

du Tribunal de Commerce. Ειδικά το καταστατικό της μητρικής εταιρείας θα πρέπει να φέρει, πριν μεταφραστεί, την Σφραγίδα της Χάγης (Apostille) από την αρμόδια ελληνική αρχή. Για τον ισολογισμό προς δημοσίευση στη Banque Nationale de Belgique, Centrale des Bilans αρκεί απλή μετάφραση στη γαλλική ή την ολλανδική γλώσσα.

Ανάλογες ενέργειες κατάθεσης εγγράφων θα πρέπει να γίνουν επίσης τόσο προς την Βάση Δεδομένων Επιχειρήσεων (Banque Carrefour des Entreprises), όσο και προς το εμπορικό δικαστήριο, ώστε να είναι το υποκατάστημα εγγεγραμμένο στο μητρώο εταιρειών, καθώς και στο φορολογικό μητρώο.

B.2.3 Δίκτυα Διανομής

Το Βέλγιο αποτελεί μια ώριμη και ανεπτυγμένη οικονομία στο κέντρο της Ευρώπης, εύκολα προσβάσιμη από κανάλια διανομής χωρών της δυτικής Ευρώπης, οι οποίες παράγουν αρκετά προϊόντα που ανταγωνίζονται τα Ελληνικά. Το Βέλγιο είναι μια ανταγωνιστική αγορά όπου οι εισαγωγείς εξετάζουν τα προϊόντα με βάση την ποιότητα, στην χαμηλότερη δυνατή τιμή. Παράλληλα λόγω του πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος, το Βέλγιο για πολλά προϊόντα αποτελεί αγορά για δοκιμή προϊόντων (στην Ευρώπη είτε από Ευρωπαϊκές εταιρείες είτε εταιρείες τρίτων χωρών.

Οι ανεπτυγμένες υποδομές του, καθιστούν το Βέλγιο σημαντικό διαμετακομιστικό κόμβο και κέντρο διανομής. Διαθέτει το δεύτερο πλέον εκτεταμένο ποτάμιο δίκτυο στην Ευρώπη, εξαιρετικά ανεπτυγμένο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο. Η Αμβέρσα είναι το δεύτερο μεγαλύτερο ευρωπαϊκό λιμάνι, η Λιέγη το τρίτο μεγαλύτερο ευρωπαϊκό ποτάμιο λιμάνι, ενώ το αεροδρόμιο των Βρυξελλών ένα από τα πλέον πολυσύχναστα ευρωπαϊκά αεροδρόμια, ιδιαίτερα όσον αφορά τα φορτία cargo.

B.2.4 Προώθηση – Διαφήμιση

Οι τεχνικές προώθησης και προβολής στο Βέλγιο δεν διαφέρουν από τις υπόλοιπες ανεπτυγμένες δυτικές χώρες. Πολλές αν όχι όλες από αυτές χρησιμοποιούνται και στην Ελλάδα. Αυτό που καθιστά ιδιαίτερο το Βέλγιο είναι όπως προαναφέραμε οι γλωσσικές διαφορές στις τρεις περιφέρειες του Βελγίου. Αυτό αυξάνει το κόστος της διαφήμισης και προώθησης των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Εκτός από το γλωσσικό οι ελληνικές επιχειρήσεις θα πρέπει να λάβουν υπόψη την συνεχώς αυξανόμενη διείσδυση της ψηφιακής προβολής των προϊόντων

και στο Βέλγιο όπως και αλλού. Η χρήση των social media, ιδιαίτερα στους νέους είναι εξαιρετικά διαδεδομένη.

Οι περισσότερες ελληνικές εισαγωγικές εταιρείες πραγματοποιούν χαμηλού κόστους below the line τεχνικές προώθησης των προϊόντων. Αυτό είναι λογικό εάν λάβουμε υπόψη το μικρό σχετικά μέγεθος και των εξαγωγικών εταιρειών αλλά και των εισαγωγέων. Η ψηφιακή προβολή των ελληνικών προϊόντων στο Βέλγιο είναι αρκετά περιορισμένη με εξαίρεση τον τουρισμό. Οι ελληνικοί τουριστικοί προορισμοί τυγχάνουν ιδιαίτερης ψηφιακής αλλά και γενικότερης προβολής δεδομένου ότι μεγάλοι tour operator στους περιλαμβάνουν στους προορισμούς τους.

B.2.5 Πρακτικές οδηγίες

Οι πολιτισμικές και γλωσσικές διαφορές στις τρεις περιφέρειες του Βελγίου επηρεάζουν και τον τρόπο με τον οποίο κλείνονται εμπορικές συμφωνίες. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει στην επιλογή των τοπικών συνεργατών/εισαγωγέων/διανομέων θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι μπορούν να λειτουργούν επιτυχημένα και στις 3 περιφέρειες. Σε διαφορετική περίπτωση θα πρέπει να επιλέξουν διαφορετικούς συνεργάτες για κάθε περιοχή. Η συνέπεια είναι σημαντική στην βελγική επιχειρηματική κουλτούρα. Ιδιαίτερα οι Φλαμανδοί δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην συνέπεια.

Η ιστοσελίδα <https://www.belgium.be/en> παρέχει πληροφορίες για όλες τις πρακτικές πλευρές για την επίσκεψη και διαβίωση στο Βέλγιο σε 4 γλώσσες.

B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα

Ο Βέλγος καταναλωτής και γενικότερα αγοραστής, επιδιώκει υψηλή ποιότητα και ανταγωνιστικές τιμές, γεγονός που καθιστά τη βελγική αγορά ιδιαίτερα ανταγωνιστική. Το εμπόριο με τα κράτη μέλη της E.E. είναι απαλλαγμένο από εισαγωγικές διαδικασίες, δασμολογικά, μη δασμολογικά και άλλα τεχνικά εμπόδια, με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος των προϊόντων που καταναλώνονται στο Βέλγιο να είναι από γειτονικές χώρες.

Οι προδιαγραφές οι οποίες ισχύουν για τα προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά του Βελγίου, είναι αυτές που θεσπίζονται σε ευρωπαϊκό / κοινοτικό επίπεδο και είναι εναρμονισμένες σε όλα τα κράτη μέλη της E.E. και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ώστε να επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

Ειδικότερα για τα τρόφιμα, οι διαδικασίες και προδιαγραφές θεσπίστηκαν στην σχετική νομοθεσία του 2002 (Κανονισμός EC/178/2002), και εισήγαγαν από την

1.1.2005, υποχρεωτική ιχνηλασιμότητα σε ολόκληρη την τροφική αλυσίδα (δηλαδή να υπάρχει σύστημα ελέγχου από τον αρχικό παραγωγό έως τον τελικό πωλητή). Αρμόδια για την ασφάλεια των τροφίμων σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι η European Food Safety Authority, η οποία μεταξύ άλλων παρέχει γνωμοδοτήσεις στα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα σε θέματα ασφάλειας τροφίμων. Η υπηρεσία αυτή συνεργάζεται στενά, τόσο με τις αντίστοιχες εθνικές αρχές των κρατών μελών, όσο και με τους εκπροσώπους της βιομηχανίας. Η ιστοσελίδα της βρίσκεται στη διεύθυνση: <http://www.efsa.europa.eu/>

Στο Βέλγιο, αρμόδια για την ασφάλεια των τροφίμων είναι η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία για την Ασφάλεια της Τροφικής Αλυσίδας (Agence Fédérale pour la Sécurité de la Chaîne Alimentaire – AFSCA), ιστοσελίδα: <http://www.favv.be/home-en>

Σε περίπτωση διενέξεων μεταξύ επιχειρήσεων είτε μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών, η υπηρεσία Belmed φέρει την αρμοδιότητα της διαιτησίας και επίλυσης διαφορών. Η υποβολή αιτημάτων για την επίλυση διαφορών μπορεί να γίνει και ηλεκτρονικά μέσω της παρακάτω ιστοσελίδας σε τρεις γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, φλαμανδικά):

<https://economie.fgov.be/en/themes/online/belmed-online-mediation/belmed-your-partner> (αγγλικά)

B.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία

Το βελγικό Γραφείο για την προστασία της πνευματικής-βιομηχανικής ιδιοκτησίας στο Βέλγιο (Belgian Office for Intellectual Property-OPRI) είναι μια ομοσπονδιακή υπηρεσία, η οποία εκτός από την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων, παρέχει υπηρεσίες έκδοσης και διαχείρισης πιστοποιητικών βιομηχανικής ιδιοκτησίας, σημάτων και συμβουλεύει την εκάστοτε κυβέρνηση. Επίσης παρέχει πληροφορίες στο κοινό, διαθέτει βιβλιοθήκη και αρχείο σημάτων, καθώς και αντιπροσωπεύει το Βέλγιο στο εξωτερικό.

Όπως είναι φυσικό το Βέλγιο έχει ενσωματώσει την Ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία σε όλες τις πτυχές της. Το Γραφείο για την προστασία της πνευματικής-βιομηχανικής ιδιοκτησίας συμμετέχει ενεργά σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς όπως το Benelux Office for Intellectual Property, Office for Harmonization in the Internal Market, Community Plant Variety Office, European Patent Office, World Intellectual Property Organization, International Union for the Protection of Plant Varieties and the World Trade Organization.

Το Benelux Office for Intellectual Property, είναι ένας οργανισμός που ιδρύθηκε από τις τρεις χώρες (Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο), με σκοπό την

προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας στις χώρες αυτές. Το Γραφείο διαθέτει πληροφοριακές εφαρμογές και σχετική υποδομή για την υποστήριξη των πατεντών καθόλη την διάρκεια ζωής τους. Η ιστοσελίδα του Βελγικού Γραφείου είναι:

<https://www.boip.int/en>

Επίσης το Βέλγιο είναι μέλος του Διεθνούς Κέντρου για την Επίλυση Επενδυτικών Διαφορών (ICSID) και συχνά περιλαμβάνεται σχετική ρήτρα διαιτησίας στις επενδυτικές συμφωνίες. Είναι επίσης μέλος της Σύμβασης της Ν. Υόρκης για την Αναγνώριση και Εφαρμογή Αλλοδαπών Αποφάσεων Διαιτησίας (New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards) του 1958.

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ

Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Πέραν των κοινοτικών ρυθμίσεων, οι βασικές συμφωνίες οικονομικού περιεχομένου, που έχουν υπογραφεί μεταξύ Ελλάδας και Βελγίου, είναι οι εξής :

□ Συμφωνία περί Απαλλαγής της Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος (24.5.68, Ν.Δ 117/1969 ΦΕΚ 41/Α/1969). Αναθεωρήθηκε και μονογραφήθηκε το 1994 και υπεγράφη στην Αθήνα στις 25 Μαΐου του 2004. Το Βέλγιο κύρωσε την Συμφωνία στις 22/9/2005. Από ελληνικής πλευράς η Συμφωνία κυρώθηκε με τον Νόμο 3407 (ΦΕΚ 266/Α/25.10.2005. Εν. Ισχ. 30-12-2005. Αν. ΦΕΚ 36/Α/16-2-2006). Στις 16.3.2010 υπογράφηκε στις Βρυξέλλες Πρωτόκολλο που τροποποιεί την Συμφωνία (άρθρο 25), το οποίο κυρώθηκε από ελληνικής πλευράς με τον Νόμο 4106 (ΦΕΚ 6/Α/9.1.2013).

□ Συμφωνία Απαλλαγής Φορολογίας Αεροπορικών και Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων (23.6.54, ΦΕΚ 62/Α/1955)

□ Συμφωνία Οδικών Μεταφορών (16.7.69, Ν 366/22-6-1976, ΦΕΚ160/Α/25-6-1976).

□ Αεροπορική Σύμβαση (13-4-1955, ΦΕΚ107/Α/1957 Εμπιστευτικό μνημόνιο κατανοήσεως επί της ανωτέρω συμβάσεως 12-5-1972).

□ Συμφωνία Κοινωνικών Ασφαλίσεων (1-4-58, ΦΕΚ 179/1958 και 191/1960).

□ Αεροπορική Σύμβαση Αθήνα, 13-4-1955, ΦΕΚ 107/Α/1957.

Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων

Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων ισχύει τόσο για κατοίκους όσο και μη κατοίκους, και καταβάλλεται σε ετήσια βάση. Κάτοικος θεωρείται αυτός που η έδρα ή η έδρα της περιουσίας (κέντρο οικονομικού ενδιαφέροντος) βρίσκεται στο Βέλγιο. Η κατοικία ή ο τόπος κατοικίας ορίζεται γενικά ως ο τόπος όπου το άτομο έχει τη μόνιμη κατοικία του. Ένας κάτοικος υπόκειται σε φόρο επί του παγκόσμιου εισοδήματός του, αυτό είναι το εισόδημα που κερδίζεται, το εισόδημα από ακίνητα, το εισόδημα από κινητή περιουσία και τα διάφορα εισοδήματα. Ένας μη κάτοικος υπόκειται σε φόρο επί του εισοδήματος που εισπράττει στο Βέλγιο ή προέρχεται από βελγικές πηγές.

Η φορολογία φυσικών προσώπων στο Βέλγιο είναι προοδευτική. Ισχύει προσωπικό αφορολόγητο 10.610 €, το οποίο προσαυξάνεται για πρόσθετα εξαρτώμενα οικογενειακά μέλη.

Φορολογία φυσικών προσώπων – κλίμακες φορολογίας 2023

€ 0-15.200 (εκτός αφορολόγητου)	25%
€15.200 έως €26.830	40%
€26.830 έως €46.400	45%
€46.400 +	50%

Στο Βέλγιο εφαρμόζεται επίσης φορολόγηση ακίνητης περιουσίας (*précompte immobilier*) με συντελεστές 1,25% και 2,5% επί του τεκμαρτού εισοδήματος. Το ύψος της φορολόγησης κυμαίνεται ανάλογα με την τοποθεσία του ακινήτου, βάσει του κτηματολογίου (*revenue cadastral*). Οι τοπικές αρχές σε αρκετές περιπτώσεις επιβάλλουν και άλλους επιπλέον φόρους επί των ακίνητων περιουσιακών στοιχείων. Επίσης, η αγορά ακινήτων επιβαρύνεται με φορολογικούς συντελεστές της τάξεως του 12,5% στην Βαλλονία και τις Βρυξέλλες και 10% σε ακίνητα στην περιοχή της Φλάνδρας, γεγονός που καθιστά την αγοραπωλησία ακινήτων για κερδοσκοπικούς σκοπούς εξαιρετικά ακριβή. Σημειώνεται ότι προβλέπεται η φορολόγηση κερδών από πωλήσεις ακινήτων ή γης, σε περίπτωση που η συγκεκριμένη πώληση θεωρηθεί κερδοσκοπική ή συντελεσθεί εντός ορισμένου χρονικού περιθωρίου. Η συγκεκριμένη φορολόγηση είναι flat rate 0%, 16% και 33% ανάλογα με το χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει μεταξύ αγοράς και πώλησης του στοιχείου.

Η μεταφορά περιουσιακών στοιχείων φορολογείται με 6%-12,5%.

«Συμβολή αλληλεγγύης» ύψους 0,15% επιβάλλεται σε χρεόγραφα και λογαριασμούς άνω του ενός εκατομμυρίου ευρώ. Ο φόρος θα καταβάλλεται για λογαριασμούς αξιών που κατέχουν Βέλγοι στο Βέλγιο, αλλά και στο εξωτερικό. Οι αλλοδαποί που κατέχουν λογαριασμό αξιών σε βελγικό ίδρυμα θα πρέπει επίσης να καταβάλουν την συνεισφορά.

Τόκοι και μερίσματα φορολογούνται με ενιαίο συντελεστή 30% και με τη μορφή παρακράτησης του φόρου. Για έσοδα από μερίσματα μέχρι 800 ευρώ ετησίως, οι φορολογούμενοι έχουν δικαίωμα επιστροφής 100% του παρακρατηθέντος φόρου. Ισχύουν και ορισμένες εξαιρέσεις στην επιβολή του ανωτέρω ενιαίου συντελεστή. Οι τόκοι απλών καταθετικών λογαριασμών εξαιρούνται μέχρι ύψος 980 ευρώ, στους οποίους επιβάλλεται φόρος 15%.

Επίσης συζητείται η «άρση του τραπεζικού απορρήτου». Στο Βέλγιο όλοι οι τραπεζικοί λογαριασμοί είναι εγγεγραμμένοι στην Κεντρική Τράπεζα, αλλά μέχρι τώρα ένας οικονομικός επιθεωρητής δεν μπορεί για κανένα λόγο να έχει πρόσβαση στο υπόλοιπο του λογαριασμού. Ο συνδυασμός αυτής της άρσης του τραπεζικού απορρήτου με τον φόρο περιουσίας αναμένεται να ισχύσει από το 2023.

Περισσότερες πληροφορίες και υπολογισμό φόρου ο φορολογούμενος μπορεί να κάνει στην ιστοσελίδα <https://www.belgiumtaxcalculator.com/>

Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων

Από το 2017 ξεκίνησαν μέτρα μείωσης του γενικού συντελεστή φορολογίας κερδών των επιχειρήσεων και μειώνεται σταδιακά ούτως ώστε από το 33,9% που ίσχυε το 2017, να διαμορφωθεί το 2023 στο 25%. Οι εταιρείες με λιγότερους από 50 εργαζόμενους, ήδη επωφελούνταν από μειωμένο συντελεστή 20% για κέρδη μέχρι 100.000 ευρώ, μετά τα οποία επιβάλλεται ο γενικός συντελεστής.

Επίσης πολύ χαμηλός συντελεστής εφαρμόζεται στα έσοδα εταιρειών που προέρχονται από εκμετάλλευση ευρεσιτεχνιών, με συντελεστή μόλις 6,8%. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν κατοχυρώσει πατέντα ευρεσιτεχνίας προϊόντων ή/και υπηρεσιών.

Σύμφωνα με την βελγική εταιρική νομοθεσία, η διανομή μερισμάτων γίνεται χωρίς περιορισμούς, εκτός από τις περιπτώσεις όπου η διανομή θα επέφερε τη μείωση του καθαρού ενεργητικού σε επίπεδο κατώτερο του καταβληθέντος εταιρικού κεφαλαίου. Δεν επιβάλλονται εξάλλου φόροι ή άλλου είδους επιβαρύνσεις κατά τον

επαναπατρισμό επένδυσης ή κερδών θυγατρικής κατά τη λειτουργία ή το κλείσιμό της.

Επίσης μειώνεται η φορολογία πώλησης ατομικών επιχειρήσεων από το 2020. Αυτό το μέτρο αφορά επαγγελματίες οι οποίοι δεν έχουν ιδρύσει εταιρεία, τους 520.000 ελεύθερους επαγγελματίες στο Βέλγιο (π.χ. οδοντίατρους, μικρά καταστήματα κ.λπ.) οι οποίοι σε περίπτωση πώλησης της επιχείρησής τους θα πληρώσουν ένα τέλος 16,5%. Η μείωση αυτή των φόρων στόχο έχει να εμποδίσει τους ελεύθερους επαγγελματίες να ιδρύσουν εταιρείες ώστε να επωφεληθούν από τη μείωση του φόρου εταιρειών που ανακοίνωσε η κυβέρνηση.

Γ.4 Ειδικότεροι φόροι

Οι συντελεστές ΦΠΑ στο Βέλγιο υπολογίζονται στο 6%, το 12% και το 21%. Ο συντελεστής 6%, εφαρμόζεται στα λιπάσματα, στα φάρμακα, στην κοινωνική στέγαση και σε ορισμένες υπηρεσίες εστίασης. Ο συντελεστής 12% εφαρμόζεται στα τρόφιμα, στο νερό, στα φυτοφαρμακευτικά προϊόντα, στα βιβλία, στις μεταφορές, πολιτιστικές εκδηλώσεις, στα ξενοδοχεία και σε ορισμένες κτηματομεσιτικές υπηρεσίες. Του ΦΠΑ εξαιρούνται οι έντυπες εκδόσεις, τα προϊόντα ανακύκλωσης και τα προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή και διέλευση.

Για τις λοιπές υπηρεσίες εφαρμόζεται συντελεστής 21%.

Ο φόρος ακίνητης περιουσίας επί της αντικειμενικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου, ανέρχεται σε 3,97% στη Φλάνδρα και 1,25% στη Βαλλονία και Βρυξέλλες.

Επί των χρηματιστηριακών πράξεων και άλλων χρηματοπιστωτικών προϊόντων επιβάλλεται τέλος 1,12%-1,32% (stamp duty).

Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο

Οι προδιαγραφές οι οποίες ισχύουν για τα προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά του Βελγίου, είναι αυτές που θεσπίζονται σε ευρωπαϊκό / κοινοτικό επίπεδο και είναι εναρμονισμένες σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ώστε να επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες (FTZ)

Γενικά δεν υπάρχουν στο Βέλγιο Ειδικές Οικονομικές ζώνες. Το λιμάνι της Αμβέρσας δεν αποτελεί ειδική οικονομική ζώνη και δεν διαθέτει ζώνη ελεύθερων

συναλλαγών. Η Αμβέρσα προσφέρει ένα ευρύ φάσμα εναλλακτικών διαδικασιών για την αποφυγή άμεσων εισαγωγικών δασμών και εισφορών. Διαδικασίες, όπως η τελωνειακή ατέλεια για αγαθά που θα επανεξαχθούν, η τελειοποίηση προς επανεξαγωγή και η διευρυμένη πύλη, οδηγούν σε σαφή οφέλη κόστους. Αυτό καθιστά το λιμάνι της Αμβέρσας μια εικονική ελεύθερη ζώνη.

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων

Η αρμοδιότητα για παροχή επενδυτικών κινήτρων και επιχορηγήσεων ανήκει στις 3 περιφέρειες του Βελγίου (Βρυξέλλες, Φλάνδρα και Βαλλονία), με βάση σχετική νομοθεσία του 1980 περί αποκέντρωσης εξουσιών. Η κάθε περιφέρεια διαθέτει ειδικές υπηρεσίες προσέλκυσης επενδύσεων ήτοι, η Flanders Investment & Trade στη Φλάνδρα, η Invest in Wallonia (AWEX) στη Βαλλονία και η Brussels Invest & Export στις Βρυξέλλες. Οι προτεραιότητες της επενδυτικής πολιτικής της κάθε περιφέρειας διαφέρουν, αλλά σε γενικές γραμμές και οι τρεις ενδιαφέρονται για την ενίσχυση της απασχόλησης στην περιοχή, την καινοτομία, την έρευνα και ανάπτυξη, την εξοικονόμηση ενέργειας και στην ανάπτυξη τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον. Τα κίνητρα είναι εναρμονισμένα με τους κανονισμούς της Ε.Ε.

Αρνητικός παράγοντας για τη προσέλκυση ξένων επενδυτών θα μπορούσε να θεωρηθεί η εκτεταμένη γραφειοκρατία και η ύπαρξη ισχυρών συνδικαλιστικών οργανώσεων. Η βελγική κυβέρνηση έχει προχωρήσει μέσα στη τελευταία πενταετία σε μία σειρά μεταρρυθμιστικών κινήσεων, για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου ειδικότερα σε ότι αφορά στην προστασία του ανταγωνισμού.

Στο Βέλγιο δεν υφίστανται περιορισμοί για ξένους επενδυτές. Οι ξένοι επενδυτές μπορούν να σχηματίσουν κοινοπραξίες και συνεταιρισμούς υπό τους ίδιους όρους όπως και οι Βέλγοι, με εξαίρεση ορισμένα επαγγέλματα όπως οι γιατροί, οι δικηγόροι, οι λογιστές και οι αρχιτέκτονες, όπου απαιτείται μία πρόσθετη πιστοποίηση των εμπλεκομένων. Όλοι οι επενδυτές, Βέλγοι και μη, πρέπει να διαθέτουν ειδική άδεια για το άνοιγμα και τη λειτουργία πολυκαταστημάτων, για την παροχή υπηρεσιών μεταφορών και ασφάλειας, καθώς και για την παραγωγή, συσκευασία και διάθεση τροφίμων, την κοπή και κατεργασία διαμαντιών, και την εμπορία όπλων και εκρηκτικών.

Έχοντας ξεπεράσει σημαντικά προβλήματα που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, το βελγικό τραπεζικό σύστημα είναι αρκετά ανεπτυγμένο και οργανωμένο. Διαθέτει τεχνογνωσία, μεγάλη γκάμα τραπεζικών υπηρεσιών και προηγμένες υπηρεσίες e-banking οι οποίες είναι

εξαιρετικά διαδεδομένες. Οι πιστώσεις διατίθενται χωρίς διακρίσεις σε εγχώριους και αλλοδαπούς επενδυτές.

Η διαίρεση του Βελγίου σε τρεις γεωγραφικές και διοικητικές περιοχές, τη Φλάνδρα, τη Βαλλονία και τις Βρυξέλλες επεκτείνεται και στον καθορισμό αρμοδιοτήτων για τη παροχή επενδυτικών κινήτρων και επιχορηγήσεων οι οποίες εφαρμόζονται ξεχωριστά σε κάθε περιφέρεια.

Η κάθε περιφέρεια διαθέτει εξειδικευμένους φορείς προσέλκυσης επενδύσεων, στη Φλάνδρα, το Flanders Investment & Trade, στη Βαλλονία Invest in Wallonia (AWEX) και Brussels Invest & Export στις Βρυξέλλες. Οι προτεραιότητες της πολιτικής κινήτρων σε κάθε περιφέρεια διαφέρουν, αν και σε γενικές γραμμές, οι τρεις περιφέρειες ενδιαφέρονται εξίσου για την ενίσχυση της απασχόλησης στην περιοχή τους, την καινοτομία, την έρευνα και ανάπτυξη, την εξοικονόμηση ενέργειας και την ανάπτυξη τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον.

Από 1/7/23 έχει τεθεί σε ισχύ η νέα διαδικασία ελέγχου άμεσων ξένων επενδύσεων στο Βέλγιο, σύμφωνα με την οποία συμφωνίες σύναψης άμεσων ξένων επενδύσεων στις οποίες εμπλέκονται επενδυτές από χώρες εκτός ΕΕ θα πρέπει υποχρεωτικά να ανακοινώνονται πριν την ολοκλήρωσή τους (mandatory pre-closing notification) στην Διαομοσπονδιακή Επιτροπή Ελέγχου (ICS) του Βελγίου, ούτως ώστε να λάβουν σχετική έγκριση.

Η ICS ελέγχεται από το ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας και μετέχουν ομοσπονδιακοί, περιφερειακοί και αυτοδιοικητικοί φορείς.

Συγκεκριμένα η νέα διαδικασία εφαρμόζεται σε φυσικά πρόσωπα που διαμένουν εκτός ΕΕ, επιχειρήσεις με έδρα εκτός ΕΕ και επιχειρήσεις των οποίων οι κύριοι μέτοχοι διαμένουν εκτός ΕΕ.

Θα εξετάζονται συμφωνίες που αφορούν άμεση ή έμμεση κτήση δικαιωμάτων ψήφου (κατ' ελάχιστον 10%) σε οντότητες που κρίνονται στρατηγικής σημασίας για την οικονομία και ασφάλεια του Βελγίου, είτε αυτές οι οντότητες είναι βελγικές, είτε είναι θυγατρικές αλλοδαπών οντοτήτων που δραστηριοποιούνται εντός της χώρας σε τομείς στρατηγικής σημασίας.

Η υποχρέωση ανακοίνωσης εφαρμόζεται επίσης κάθε φορά που ο ίδιος επενδυτής επιχειρεί σταδιακή κτήση μετοχικών δικαιωμάτων ψήφου.

Η υποχρέωση ανακοίνωσης δεν ισχύει σε greenfield επενδύσεις.

Ως τομείς στρατηγικής σημασίας θεωρούνται: τηλεπικοινωνίες, ενέργεια, μεταφορές, υπηρεσίες υγείας, επεξεργασία και αποθήκευση δεδομένων, αεροδιαστημική, άμυνα, εκλογικές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, υδροδότηση, κτήση γης και πρώτες ύλες που σχετίζεται με τους ανωτέρω τομείς, δραστηριότητες και δομές που σχετίζονται με

την επισιτιστική ασφάλεια, υπηρεσίες προσωπικής ασφάλειας, κυβερνοασφάλεια, βιοτεχνολογία και υπηρεσίες ενημέρωσης.

Επίσης υποχρέωση ανακοίνωσης εφαρμόζεται και σε επενδύσεις σε οντότητες με ετήσιο κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των 25 εκατ. ευρώ κατά το έτος που προηγήθηκε της επένδυσης.

Η ICS υποχρεούται εντός ενός μηνός να εξετάσει εάν η υπό εξέταση άμεση επένδυση ενέχει κίνδυνο για την ασφάλεια της χώρας και εάν εκτιμηθεί ότι αυτός είναι υπαρκτός εκκινεί η δεύτερη φάση του ελέγχου στην οποία εμπλέκονται και υπηρεσίες της ΕΕ.

Περιφέρεια της Φλάνδρας

Επιχορηγήσεις για περιβαλλοντικές επενδύσεις και επενδύσεις στον ενεργειακό τομέα. Η επιδότηση εξαρτάται από την τεχνολογία, το μέγεθος της εταιρείας (ΜΜΕ ή μεγάλες εταιρείες) και κυμαίνεται από 30%-55% για τις ΜΜΕ και 15%-45% για μεγάλες εταιρείες. Το συνολικό ποσό της επιχορήγησης ανά εταιρεία δεν μπορεί να ξεπεράσει το 1.000.000 ευρώ κατ' ανώτατο όριο για περίοδο 3 ετών.

Στρατηγική στήριξης επενδύσεων και κατάρτισης: περιλαμβάνει οικονομική υποστήριξη των εταιρειών που προτίθενται να μεταφέρουν μια μεγάλη επένδυση στη Φλάνδρα. Η επένδυση πρέπει να θεωρηθεί «στρατηγική» (transformation investment). Στην επένδυση επιδοτούνται και δραστηριότητες όπως η εκπαίδευση, τα έξοδα κατάρτισης τα οποία όμως πρέπει να είναι τουλάχιστον 250.000 ευρώ για τις μικρές επιχειρήσεις και τουλάχιστον 300.000 ευρώ για τις μεσαίες και μεγάλες εταιρείες επιχειρήσεις. Η επιδότηση ανέρχεται στο 20% για την κατάρτιση και στο 8% για τις επενδύσεις, ανάλογα με ορισμένα κριτήρια, με μέγιστο ποσό τις 500.000 ευρώ και τα 1 εκατ. ευρώ για ορισμένα είδη επενδύσεων για το περιβάλλον. Η επένδυση ή η κατάρτιση πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός περιόδου 3 ετών.

Φορολογικά κίνητρα για επενδύσεις σε έρευνα και τεχνολογία: Το 85% των καθαρών εσόδων των καινοτόμων επιχειρήσεων που εδρεύουν στη Φλάνδρα εκπίπτει από την εταιρική φορολόγηση. Επίσης προβλέπεται πίστωση φόρου 13,5% επί της αξίας της επένδυσης ή 20,5% επί της ετήσιας απόσβεσης.

Επίσης προβλέπεται έκπτωση από την εταιρική φορολόγηση του 85% των καθαρών εσόδων των καινοτόμων εταιρειών.

<https://www.flandersinvestmentandtrade.com/invest/en/investing-in-flanders/rd-and-innovation/tax-incentives-rd-activities/flanders%E2%80%99-innovation-income>

Καινοτόμα προϊόντα ή προγράμματα ανάπτυξης στη Φλάνδρα: επιδοτούνται ΜΜΕ που πραγματοποιούν μια καινοτομία, ή αναπτύσσουν ένα ήδη υπάρχον

προϊόν. Το ποσοστό στήριξης καινοτόμων προϊόντων ανέρχεται από 25%- 60% 35% των εγκεκριμένων δαπανών με ελάχιστο ποσό επιδότησης 100.000 ευρώ. Αντίστοιχα στα προγράμματα ανάπτυξης η επιδότηση κυμαίνεται 25%-50% των εγκεκριμένων δαπανών με ελάχιστο ποσό επιδότησης 25.000 ευρώ.

Ενισχύσεις σε ΜΜΕ: Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις μπορούν να λάβουν επιδότηση για έξοδα επιμόρφωσης/κατάρτισης και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών. Και στις δύο περιπτώσεις το ποσοστό επιδότησης για Μικρές Επιχειρήσεις ανέρχεται σε 30% και τις Μεσαίες σε 20% με ανώτατο όριο τα 7.500 ευρώ ετησίως.

Επιχορηγήσεις για τους νέους: Μεταπτυχιακή υποτροφίες για ερευνητική εξειδίκευση σε επίπεδο διδακτορικού και μεταδιδακτορικού διπλώματος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα κίνητρα / επιχορηγήσεις για τη Φλάνδρα είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση www.investinlanders.be ή www.agentschapondernemen.be/subsidiedatabank (στα ολλανδικά).

Περιφέρεια Βρυξελλών

- Επιχορηγήσεις για επενδύσεις: δημόσια χρηματοδοτική στήριξη είναι διαθέσιμη για επενδύσεις από ΜΜΕ (όπως οι επενδύσεις σε γήπεδα και κτίρια, επενδύσεις σε εξοπλισμό και έπιπλα, άυλες επενδύσεις). Κάθε επένδυση πρέπει να υπερβαίνει τα 15.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και τα 30.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ για τις μικρές επιχειρήσεις. Επίσης μπορεί να φτάσει τα 100.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ για τις μεσαίες επιχειρήσεις. Η έκταση της συνεισφοράς κυμαίνεται από 2,5% έως 15% της επένδυσης και εξαρτάται από το μέγεθος της επιχείρησης, την τοποθεσία της επιχείρησης κλπ.

- Επιχορηγήσεις για περιβαλλοντικές επενδύσεις: χορηγείται στις εταιρείες με έδρα τις Βρυξέλλες, ανεξαρτήτως μεγέθους, για επενδύσεις που αποσκοπούν στην εξοικονόμηση ενέργειας ή την παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για συγκεκριμένους τομείς. Η συνεισφορά ποικίλλει από 25% έως 45% της επένδυσης (+ επιπρόσθετη επιδότηση κατά 5%, εάν η επιχείρηση απέκτησε ορισμένες πιστοποιήσεις) και εξαρτάται από το μέγεθος της επιχείρησης, με μέγιστο ποσό 80.000 ευρώ ετησίως ανά εταιρεία.

- Επιχορηγήσεις για έρευνα & ανάπτυξη καθώς και βιομηχανική έρευνα: οι υποψήφιες επιχειρήσεις πρέπει να ασκούν όλες ή μέρος των δραστηριοτήτων τους στην περιφέρεια των Βρυξελλών και θα πρέπει να αποδείξουν τη σημασία του σχεδίου ή των υπηρεσιών και τις ευνοϊκές επιπτώσεις του σχεδίου τους στην οικονομία της περιοχής, την απασχόληση και την αειφόρο ανάπτυξη. Η επιδότηση μπορεί να φθάσει έως και το 50% των επιλέξιμων δαπανών.

- Χρηματοδοτικές συνεισφορές για εκπόνηση μελετών και συμβουλευτικές υπηρεσίες: οι μελέτες πρέπει να πραγματοποιηθούν από εξωτερικούς συμβούλους με εμπειρία τουλάχιστον δύο ετών. Η περιφέρεια των Βρυξελλών θα αναλάβει το ήμισυ του κόστους, μέχρι το ανώτατο όριο 15.000 ευρώ ανά μελέτη.

- Επιχορηγήσεις για επιχειρήσεις με εξαγωγική δραστηριότητα: οικονομικά κίνητρα διαθέσιμα για ΜΜΕ, περιλαμβάνουν επαγγελματικά ταξίδια, συμμετοχή σε διεθνείς εμπορικές εκθέσεις, παραγωγή υλικών προώθησης των εξαγωγών, την πληρωμή συμβουλευτικών υπηρεσιών που σχετίζονται με την προώθηση των προϊόντων τους στο εξωτερικό, ή τη συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης για εξαγωγές.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα επιχειρηματικά κίνητρα / επιχορηγήσεις στις Βρυξέλλες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση <https://be.brussels/en/business-entrepreneurship> www.investinbrussels.com.

Περιφέρεια της Βαλλονίας

- Επιχορηγήσεις επενδύσεων: αφορά επιχειρήσεις που επενδύουν στην περιοχή και δημιουργούν θέσεις απασχόλησης στην περιφέρεια της Βαλλονίας. Ελάχιστη επένδυση 500.000 ευρώ για τις ΜΜΕ και 1.000.000 ευρώ για μεγάλες επιχειρήσεις και περιλαμβάνει αγορά κτιρίων, ανανέωση ή αγορά νέου εξοπλισμού, άλλα περιουσιακά στοιχεία ή οχήματα άνω των 3,5 τόνων. Η επιχορήγηση ποικίλλει ανάλογα με την τοποθεσία της επένδυσης, την δραστηριότητα και το μέγεθος της εταιρείας και κυμαίνεται 20%-50% για πολύ μικρές και μικρές εταιρείες, 10%-40% για μεσαίες επιχειρήσεις και 0%-30% για μεγάλες επιχειρήσεις.

- Επιδότησεις για προγράμματα βιομηχανικής έρευνας: άμεση επιχορήγηση μεταξύ 50% και 80% της επιλέξιμης δαπάνης, ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης.

- Επιδότηση για ανάπτυξη πειραμάτων: 35%-70% ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, τη σημασία της έρευνας και την εφαρμογή των αποτελεσμάτων τους.

- Προγράμματα για νέες επιχειρήσεις: επιδότηση για την πρόσληψη και κατάρτιση ερευνητών που θα εργαστούν σε συνεργασία με πανεπιστήμιο ή εγκεκριμένο ερευνητικό κέντρο. Η παροχή καλύπτει μέχρι και το 80% του μισθού του ερευνητή για περίοδο από 18 έως 24 μηνών.

- Επιδότησεις για εξαγωγική δραστηριότητα: παρέχονται από τον φορέα InvestinWallonia (AWEX) σε εταιρείες με έδρα τη Βαλλονία οι οποίες επιδιώκουν να επεκταθούν στην αγορά του εξωτερικού. Περιλαμβάνει συμμετοχή σε εκθέσεις και επαγγελματικές εκδηλώσεις με προσανατολισμό την προώθηση των εξαγωγών.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα επιχειρηματικά κίνητρα/επιχορηγήσεις στην περιφέρεια της Βαλλονίας είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση [Investment incentives \(investinwallonia.be\)](https://investinwallonia.be)

Γενικά Φορολογικά κίνητρα

Οι Βασικοί φόροι του Βελγίου είναι :

- Φόρος εισοδήματος εταιρειών: 25% (από το 2020). Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις επωφελούνται από μειωμένο προοδευτικό φορολογικό συντελεστή, εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις.
- Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων: μεταξύ 25% και 50% σε διαδοχικές κλίμακες.
- ΦΠΑ (Φόρος Προστιθέμενης Αξίας): 21% (με ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες υπόκεινται σε ποσοστά 6% και 12%).
- Πώληση ακινήτων: φόρος 12,5% στις περιφέρειες της Βαλλονίας και των Βρυξελλών και 10% στην περιφέρεια της Φλάνδρας, υποθήκη σε ακίνητα: 1%, μίσθωση ακινήτων: 0,2%.
- Έκπτωση τόκων: επιτρέπει στις εταιρείες και τις επιχειρήσεις οργανισμούς να μειώσουν την φορολογική επιβάρυνση τους εφόσον επενδύσουν με δικούς τους πόρους. Το ποσό που μπορεί να θα αφαιρεθεί αφορά στους θεωρητικούς τόκους του μετοχικού κεφαλαίου. Το επιτόκιο είναι ίσο με τον ετήσιο επιτόκιο για τα δεκαετή βελγικά κρατικά ομόλογα.
- Συνταξιοδοτικά ταμεία με έδρα το Βέλγιο και διασυνοριακή δραστηριότητα: Τα συνταξιοδοτικά ταμεία τυγχάνουν ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος και μπορούν με μια δομημένη στρατηγική να στοχεύσουν σε μια συνολική "μηδενική φορολογία".
- Απαλλαγή φορολογία μερισμάτων: απαλλάσσονται από την φορολογία τα μερίσματα από οποιαδήποτε εταιρική συμμετοχή εφόσον αυτά προέρχονται από χώρα η οποία έχει υπογράψει σχετική σύμβαση με το Βέλγιο και εφόσον η μητρική εταιρεία κατέχει τουλάχιστον 10% συμμετοχή στη βελγική θυγατρική της για τουλάχιστον 12 μήνες.
- Ομαδοποίηση ΦΠΑ: Για τον υπολογισμό του ΦΠΑ, όλες οι φορολογούμενες οντότητες μιας εταιρικής ομάδας μπορούν να θεωρηθούν από τη βελγική εφορία ως ενιαία φορολογική οντότητα. Κατά συνέπεια, διαφορετικές εταιρείες της ίδιας ομάδας δύνανται να μην επιβαρύνονται με ΦΠΑ όταν εκδίδουν τιμολόγια για τις μεταξύ τους συναλλαγές και δικαιούνται να εκδίδουν ενιαία δήλωση ΦΠΑ για ολόκληρη την ομάδα εταιρειών.

- Φορολογικές ρυθμίσεις: όλοι οι φορολογούμενοι μπορούν να ζητήσουν μια αδησ απόφαση υπό την οποία το ομοσπονδιακό δημόσιο υπουργείο Οικονομικών καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμοστεί ο φορολογικός κώδικας σε ειδικές περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει σαφής φορολογική ρύθμιση. Η απόφαση ισχύει για πέντε έτη, εκτός εάν το αντικείμενο της αίτησης δικαιολογεί διαφορετική περίοδο.
- Υπολογισμός Αποσβέσεων: επιμερίζονται και κατανέμονται τα κόστη τα οποία προκύπτουν κατά την διάρκεια της χρήσης ενός περιουσιακού στοιχείου μέσα στον χρόνο.
- Απαλλαγές για επενδύσεις φιλικές προς το περιβάλλον και επενδύσεις έρευνα & ανάπτυξη: Αφορά εταιρείες που αποκτούν νέα υλικά ή άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στο Βέλγιο για περιβαλλοντικούς σκοπούς ή για επενδύσεις στην έρευνα, ανάπτυξη, εξοικονόμηση ενέργειας και έξοδα για την απόκτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.
- Φορολογική έκπτωση για εισόδημα από διπλώματα ευρεσιτεχνίας: έκπτωση φόρου, με στόχο την τόνωση των τεχνικών καινοτομιών από βελγικές εταιρείες, μέσω απαλλαγής εξόδων από δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, σε σχέση με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Η έκπτωση από τα εν λόγω έξοδα μπορεί να φτάσει, υπό προϋποθέσεις, στο 80%.
- Αφορολόγητο αποθεματικό για επενδύσεις: οι εταιρείες δικαιούνται μείωση των φορολογικών συντελεστών τους (ορισμένες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις) όταν διαθέτουν μέρος των κερδών τους (έως 50%) για την δημιουργία αποθεματικού για μελλοντικές επενδύσεις. Σε αυτό δεν μπορεί να συμπεριληφθούν: (i) κεφαλαιουχικά κέρδη από μετοχές ii) τα κέρδη που πραγματοποιούνται από πώληση οχημάτων και (iii) τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου σε σχέση με το μετοχικό κεφάλαιο του προηγούμενου έτους.
- Φόρος κεφαλαίου: Ο φόρος κεφαλαίου για εισφορές σε μετοχικό κεφάλαιο μιας νέας εταιρείας είναι μηδενικός.
- Ειδικό καθεστώς για αλλοδαπούς εργαζόμενους: το Βέλγιο ισχύει ειδικό καθεστώς για στελέχη επιχειρήσεων μη-κατοίκους. Υπάρχουν δύο φορολογικά προνόμια για στελέχη: (1) επιπλέον κόστη ή μεταφορές κεφαλαίων στο Βέλγιο τα οποία είναι άμεσο αποτέλεσμα της δραστηριότητας του στελέχους υπολογίζονται ως κόστη και δεν εμπίπτουν σε φορολογία και (2) φορολογούνται μόνο ως προς το εισόδημα που απέκτησαν ως αποτέλεσμα της δραστηριότητας τους στο Βέλγιο.

Η Περιφέρεια της Φλάνδρας παρέχει επίσης φορολογικά κίνητρα για την πρόσληψη προσωπικού Έρευνας & Ανάπτυξης με εφάπαξ φορολογική απαλλαγή

των κερδών (μέχρι ένα ορισμένο ανώτατο όριο ποσό) για τις εταιρείες που προσλαμβάνουν νέους εργαζόμενους .

Επιπλέον, στην περιοχή των Βρυξελλών παρέχεται έκπτωση φόρου για 2 έτη για την πρόσληψη ανέργου για ένα συγκεκριμένο έργο. Κάτω από ορισμένες συνθήκες, αυτή η μείωση μπορεί να φτάσει μέχρι το 90% του συνολικού κόστους μισθοδοσίας του υπαλλήλου για το πρώτο έτος και μέχρι το 75% για το δεύτερο έτος.

Στην Περιφέρεια της Βαλλονίας εταιρείες που απασχολούν ερευνητές σε έργα που πραγματοποιούνται σε συνεργασία με αναγνωρισμένους επιστημονικούς φορείς και ιδρύματα της περιφέρειας, μπορούν να επωφεληθούν από μείωση των εισφορών.

Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων

Ο κυβερνητικός συνασπισμός, που ανέλαβε την Κυβέρνηση το 2014, εξέτασε το ενδεχόμενο πώλησης κρατικών συμμετοχών σε επιχειρήσεις, όπως τράπεζες οι οποίες κρατικοποιήθηκαν ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι η τράπεζα Belfius η οποία είχε κρατικοποιηθεί στα τέλη του 2011 κοστίζοντας στο βελγικό δημόσιο 4 δις. ευρώ προκειμένου να αποκολληθεί και διασωθεί από τον τραπεζικό όμιλο DEXIA ο οποίος κατέρρεε. Η διάθεση των μετοχών της ανακεφαλαιοποιημένης πλέον τράπεζας θα επρόκειτο να γίνει την άνοιξη του 2018 όπου αναμενόταν να συγκεντρωθούν στα ταμεία του βελγικού δημοσίου, μεταξύ 7 και 9 δις ευρώ. Η προσφορά των μετοχών στο ευρύ κοινό δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα.

Η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση τον Μάιο 2021 προχώρησε στην δημιουργία κρατικού ταμείου για την συγκέντρωση των εταιρικών συμμετοχών της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ενέκρινε την συγκέντρωση συμμετοχών του κράτους, σε ένα ταμείο που αναμένεται να συγκεντρώσει περιουσιακά στοιχεία αξίας σχεδόν 18 δις ευρώ. Από την λειτουργία του αναμένεται καλύτερη αποτελεσματικότητα, και διασφάλιση της εξειδίκευσης στην διαχείρισή των περιουσιακών στοιχείων.

Οι μεγαλύτερες συμμετοχές που θα συγχωνευτούν περιλαμβάνουν την Proximus (τηλεπικοινωνίες) BNP Paribas (τράπεζα) Belfius (τράπεζα), Ethias (ασφάλιση) τη Εθνική λαχειοφόρο αγορά, τον όμιλο ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων Credendo και την Bpost (ταχυδρομεία). Αυτό θα πρέπει να κάνει το ταμείο (SFPI), το οποίο σήμερα έχει 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ περιουσιακά στοιχεία, ένα κρατικό ταμείο με περιουσιακά στοιχεία 18 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές

Το Βέλγιο βαθμολογείται ως Aa3 / AA / AA- από τους οίκους αξιολόγησης Moody's, S&P και Fitch αντίστοιχα. Επίσης όλοι οι οίκοι θεωρούν τις προοπτικές της βελγικής οικονομίας σταθερές.

Η κρίση του κορωνοϊού και τα μέτρα στήριξης των νοικοκυριών εν όψει της ενεργειακής επισφάλειας που προκάλεσε η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, είχαν επιπτώσεις στα δημόσια οικονομικά και ανέβασαν το δημόσιο χρέος της χώρας περίπου στο 105% του ΑΕΠ (περίπου 600 δις ευρώ) και το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 4,9% του ΑΕΠ (περίπου 28 δις ευρώ). Σε αυτά προστίθενται ο υψηλός δομικός πληθωρισμός (περίπου 7%) και η ασθενής οικονομική ανάπτυξη (προβλέπεται να είναι μόλις 1% το 2023).

Όπως έχουν επισημάνει η Ευρ. Επιτροπή και το ΔΝΤ το Βέλγιο πάσχει από ορισμένες διαρθρωτικές αδυναμίες όπως το γενναιόδωρο συνταξιοδοτικό πλαίσιο και σύστημα κοινωνικής πρόνοιας, ο γηράσκων πληθυσμός και η ασθενής παραγωγικότητα της εργασίας, ενώ έχουν διατυπωθεί επανειλημμένα συστάσεις για λήψη γενναίων διαρθρωτικών τομών. Δυστυχώς το πολύπλοκο διοικητικό σύστημα της χώρας και οι εύθραυστες ισορροπίες εντός του πολιτικού σκηνικού, δυσκολεύουν τη λήψη και υλοποίηση τέτοιων αποφάσεων.

Ε. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΣΤ.1 Κλάδος 1: Νωπά και μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα, τρόφιμα και ποτά

Κατηγορίες προϊόντων οι οποίες έχουν ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές στην αγορά του Βελγίου είναι τα ελληνικά νωπά και μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα, τα τρόφιμα και ποτά. Οι συνολικές εξαγωγές αυτών των προϊόντων είναι περίπου 134 εκατ. € και αποτελούν περίπου το 19% των συνολικών εξαγωγών μας προς το Βέλγιο, χωρίς να περιλαμβάνονται τα προϊόντα καπνού. Ιδιαίτερη μνεία θα μπορούσε να γίνει για την στο Βέλγιο αγορά βιολογικών προϊόντων στο Βέλγιο, η οποία αναπτύσσεται με διψήφια ποσοστά.

Η περαιτέρω ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών σε τρόφιμα - ποτά εξαρτάται από την δυνατότητα διείσδυσης σε μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες τροφίμων στο Βέλγιο. Η διείσδυση των ελληνικών προϊόντων δυσχεραίνεται από τον ανταγωνισμό

παρόμοιων προϊόντων, αλλά και από τον περιορισμένο αριθμό μεγάλων λιανεμπορικών αλυσίδων στη Βελγική αγορά οι οποίες την καθιστούν ολιγοπωλιακή και κατά συνέπεια δύσκολα προσβάσιμη από μικρές και μεσαίες ελληνικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, η εδραίωση παγκοσμίως της μεσογειακής διατροφής ως ωφέλιμης αλλά και η εξοικείωση των Βέλγων με την ελληνική κουζίνα λόγω του τουρισμού και των ελληνικών εστιατορίων στο Βέλγιο μπορούν να διευκολύνουν την επιτυχή διείσδυση των ελληνικών προϊόντων.

Σχετικά καλές προοπτικές έχουν οι ελληνικοί οίνοι οι οποίοι τα προηγούμενα χρόνια έτυχαν σημαντικής προώθησης με πλήθος γευσιγνωσιών από το Γραφείο ΟΕΥ Βρυξελλών σε συνεργασία με φορείς και επιμελητήρια. Το Βέλγιο συνολικά πραγματοποιεί εισαγωγές οίνου αξίας περίπου 1 δις ετησίως καθώς στερείται αξιόλογης τοπικής παραγωγής.

Τα ελληνικά αλιεύματα ειδικότερα τσιπούρα και λαβράκι εισάγονται έχουν ιδιαίτερα καλές προοπτικές στην αγορά του Βελγίου.

Μεγάλες προοπτικές έχει και το τυποποιημένο ελληνικό ελαιόλαδο το οποίο, ενώ είναι διαθέσιμο σε εστιατόρια και εξειδικευμένα καταστήματα τροφίμων, αντιμετωπίζει έντονο ανταγωνισμό από ιταλικές και ισπανικές επιχειρήσεις σε ότι αφορά την εισοδό του σε μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες. Τα τελευταία χρόνια η παρουσία του ελληνικού ελαιόλαδου αυξάνεται στα ράφια των μεγάλων αλυσίδων. Το 60% της διανομής του ελαιολάδου (του οποίου, το 85% αντιστοιχεί σε έξτρα παρθένο ελαιόλαδο) γίνεται μέσω των μεγάλων αλυσίδων ειδών διατροφής (Carrefour-GB, Delhaize, Colruyt) και μέσω των καταστημάτων harddiscount με κυριότερους εκπροσώπους τα Aldi και Lidl. Τα ελληνικά ελαιόλαδα διατίθενται κυρίως στα μεγάλα σουπερμάρκετ (Carrefour, Delhaize), σε κάποια softdiscount καταστήματα (Colruyt) και στους εισαγωγείς ελληνικών τροφίμων. Ένα μέρος των παραπάνω σουπερμάρκετ (Delhaize, Colruyt, Makro) εισάγουν μεγάλες ποσότητες ελληνικού ελαιολάδου απευθείας από Ελλάδα ενώ σε κάποια άλλα (Cora, Match) διακινείται το ελληνικό ελαιόλαδο μέσω των εισαγωγέων ελληνικών προϊόντων. Τα ισπανικά αλλά ιδίως τα ιταλικά ελαιόλαδα είναι τα μόνα διαθέσιμα στα ράφια των συνοικιακών σουπερ μάρκετ (GBexpress, Delhaizeprox) και των harddiscount (Aldi&Lidl), προπαντός λόγω μεγαλύτερης ποικιλίας των τιμών και καλύτερου marketing αλλά και λόγω της μεγάλης προβολής των ιταλικών προϊόντων.

Το σταθερά ανερχόμενο τουριστικό ρεύμα από το Βέλγιο σε συνδυασμό με την ύπαρξη σημαντικού ελληνικού ομογενειακού στοιχείου (υπολογίζεται σε περίπου 40 χιλιάδες) αλλά και η παρουσία μεγάλου αριθμού ελληνικών εστιατορίων σε όλο το Βέλγιο, υποβοηθούν και μπορούν περαιτέρω να δώσουν ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές για τα προϊόντα της ελληνικής γαστρονομίας στην αγορά του Βελγίου, δεδομένου ότι το βελγικό κοινό είναι αρκετά εξοικειωμένο με την γεύση και την ποιότητά τους.

Δράσεις οι οποίες υλοποιούνται στον τομέα της διατροφής, είναι προσκλήσεις Βέλγων αγοραστών σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, όπως Foodexpo, οινόραμα.

Ιδιαίτερα χρήσιμες είναι επαναλαμβανόμενες προωθητικές ενέργειες αναβάθμισης της εικόνας των ελληνικών προϊόντων με δημοσιεύσεις στο βελγικό τύπο, προώθηση επιλεγμένων ελληνικών προϊόντων σε μεγάλα σούπερ-μάρκετ, προσέγγιση βέλγων επωνύμων επαγγελματιών στο χώρο της εστίασης ώστε να περιλάβουν ελληνικές συνταγές και ελληνικά προϊόντα. Αν και σε κάποιο βαθμό πραγματοποιούνται τέτοιες πρακτικές, ο αριθμός τους είναι περιορισμένος δεδομένου του κόστους και του μικρού μεγέθους των εξαγωγικών επιχειρήσεων. Παράλληλα το περιορισμένο δίκτυο διανομής πολλών ελληνικών προϊόντων τα οποία δεν διατίθεται στα ράφια των μεγάλων αλυσίδων λιανικής, δημιουργούν ερωτηματικά για την αποτελεσματικότητα κάποιων τέτοιων ενεργειών.

ΣΤ.2 Κλάδος 2 : Φυτικά καλλυντικά

Ο κλάδος των φυτικών καλλυντικών παρουσιάζει αυξημένο ενδιαφέρον για τις ελληνικές επιχειρήσεις στο Βέλγιο τα τελευταία χρόνια. Η διείσδυση των ελληνικών προϊόντων είναι περιορισμένη. Εξαιρετικά παραδείγματα είναι η ΚΟΡΡΕΣ και ΑΡΙΒΙΤΑ που έχουν παρουσία στην βελγική αγορά.

ΣΤ.3 Κλάδος 3 : Αγορά εξοχικής κατοικίας

Το αυξανόμενο τουριστικό ρεύμα προς την Ελλάδα σε συνδυασμό με τις ανταγωνιστικές τιμές των ελληνικών εξοχικών κατοικιών, σε σχέση με γειτονικές χώρες στο Βέλγιο, όπως για παράδειγμα η Γαλλία θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντικό προορισμό για αγορά δεύτερης-εξοχικής κατοικίας στην χώρα μας. Ήδη έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον προς το Γραφείο μας για αγορά κατοικίας ή για διευκολύνσεις και πληροφόρηση προς βέλγους που βρίσκονται στην διαδικασία αγοράς εξοχικής κατοικίας στην Ελλάδα.

Η Ελλάδα βρίσκεται στην κατάταξη των αγαπημένων προορισμών των Βέλγων για δεύτερη κατοικία, μετά την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ολλανδία και την Πορτογαλία. Από τους περίπου 170.000 Βέλγους που κατέχουν δεύτερη κατοικία στο εξωτερικό, μόνο 7.000 κατέχει κάποιο εξοχικό κατάλυμα στην Ελλάδα, ποσοστό μικρότερο από 5%.

Αντίθετα η Ισπανία αποτελεί πρώτη επιλογή των βέλγων αγοραστών για αγορά εξοχικής κατοικίας. Το 2018 υπολογίζεται ότι 4.108 Βέλγοι έγιναν ιδιοκτήτες

ακινήτων στην Ισπανία. Αυτό ισοδυναμεί με μία συναλλαγή κάθε δύο ώρες. Αυτά τα στοιχεία προέρχονται από ανάλυση του βελγικού μεσιτικού γραφείου Azull (<https://www.azull.eu/>) ειδικευμένο στην ισπανική αγορά ακινήτων.

Φυσικά, η απόσταση αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους λόγους καθώς και η γλώσσα, τουλάχιστον όταν πρόκειται για την πραγματοποίηση μιας συναλλαγής.

Αντικίνητρο αποτελεί βέβαια η φορολόγηση από τις βελγικές αρχές τα ακίνητα που κατέχουν οι φορολογούμενοι του στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση. Από την εισαγωγή της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι φορολογικές διοικήσεις διαβιβάζουν η μια στην άλλη τις πληροφορίες που διαθέτουν. Οι ιδιοκτήτες ακινήτων στο Βέλγιο καταβάλλουν ετησίως φόρο ιδιοκτησίας.

Ως εκ τούτου, το Βέλγιο γνωρίζει όλα τα ακίνητα που κατέχουν οι φορολογούμενοι του στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση. Για όλους τους Έλληνες που υποβάλλουν φορολογική δήλωση στο Βέλγιο, το ζήτημα της φορολογίας της ακίνητης περιουσίας τους στην Ελλάδα είναι πρωταρχικής σημασίας.

Για τα ακίνητα που βρίσκονται σε χώρες όπου δεν υπάρχει κτηματολογικό εισόδημα, όπως στην Ελλάδα, το Βέλγιο υπολογίζει τον φόρο με βάση τα ενοίκια που πραγματικά εισπράττονται. Εάν όμως τα ακίνητα δεν ενοικιάζονται, ο φόρος υπολογίζεται βάσει εκτίμησης της τρέχουσας αξίας ενοικίων. Το εν λόγω κτηματολογικό εισόδημα είναι ένα τεκμαρτό εισόδημα και αντιστοιχεί στο μέσο ετήσιο εισόδημα που ένα ακίνητο θα παρείχε στον ιδιοκτήτη του κατά τους υπολογισμούς της εφορίας. Ο νόμος προβλέπει ότι το κτηματολογικό εισόδημα πρέπει να επανεκτιμάται κάθε 10 χρόνια, αλλά τέτοια επανεκτίμηση δεν έχει γίνει από το 1975. Βεβαίως, το κτηματολογικό εισόδημα αναπροσαρμόζεται ετησίως από το 1991 σύμφωνα με τον δείκτη τιμών καταναλωτή, αλλά απέχει πολύ από το σημερινό επίπεδο τιμών ενοικίου. Είναι προφανές ότι η τρέχουσα αξία ενοικίων στην Ελλάδα είναι υψηλότερη εκείνης που ίσχυε στο Βέλγιο το 1975 -ακόμη και με την αναπροσαρμογή- και συνεπώς, τα ακίνητα στο εξωτερικό φορολογούνται δυσμενέστερα από ότι τα ακίνητα στο Βέλγιο.

ΣΤ.4 Κλάδος 4 : Ενέργεια/Ανανεώσιμες μορφές ενέργειας.

Επίσης ο τομέας της ενέργειας έχει προσελκύσει σημαντικές επενδύσεις από το Βέλγιο με τις μεγάλες ενεργειακές εταιρείες του Βελγίου να είναι παρούσες σε σημαντικά έργα ενέργειας στην χώρα μας. Η διαχειρίστρια εταιρεία του βελγικού δικτύου φυσικού αερίου, Fluxys, η οποία είναι μέτοχος του αγωγού TAP με μερίδιο 20%, ενώ συμμετέχει με 18% στη κοινοπραξία Senfluga που κατέχει το 66% του μετοχικού κεφαλαίου του ΔΕΣΦΑ.

Παράλληλα η εταιρεία Elia έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον για το έργο Euroasia Interconnector. Επίσης υπάρχει δυνατότητα προσέλκυσης για μικρότερης κλίμακας επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και διαχείριση απορριμμάτων.

Στο Βέλγιο, η ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές προωθείται κυρίως μέσω ενός συστήματος ποσοστώσεων που βασίζεται στο εμπόριο πιστοποιητικών. Γενικά, η ανανεώσιμη ενέργεια είναι αποκεντρωμένη αρμοδιότητα. Μόνο η υπεράκτια αιολική ενέργεια και η υδροηλεκτρική ενέργεια διέπονται από τους εθνικούς κανονισμούς. Όσον αφορά την εθνική προώθηση της θέρμανσης και της ψύξης, οι εταιρείες δικαιούνται έκπτωση φόρου επί των επενδυτικών δαπανών. Πολλές πολιτικές στοχεύουν στην προώθηση της ανάπτυξης, εγκατάστασης και χρήσης των εγκαταστάσεων ΑΠΕ σε ομοσπονδιακό επίπεδο στο Βέλγιο. Αυτά περιλαμβάνουν προγράμματα κατάρτισης για προγράμματα εγκατάστασης ΑΠΕ καθώς και έμμεσο δημοσιονομικό μηχανισμό για προγράμματα έρευνας, ανάπτυξης (E&A). Επιπλέον, ο παραδειγματικός ρόλος των δημόσιων αρχών διασφαλίζεται μέσω μιας δημόσιας υπηρεσίας παροχής ενέργειας που είναι υπεύθυνη για την επίτευξη και τη χρηματοδότηση έργων εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια ομοσπονδιακά κτίρια.

Στην περιφέρεια των Βρυξελλών, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας προωθείται μέσω του ομοσπονδιακού συστήματος πράσινων πιστοποιητικών καθώς και μέσω περιφερειακών συστημάτων στήριξης, όπως επενδυτική βοήθεια για εταιρείες και καθαρή μέτρηση. Η παραγωγή θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας προωθείται μέσω ενεργειακών επιδοτήσεων καθώς και μέσω επενδυτικών κινήτρων για εταιρείες. Στην Φλάνδρα η πρόσβαση της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο δίκτυο ρυθμίζεται από το Flemish Electricity and Gas Regulator (VREG).

Παράλληλα πρόσφατα η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ενέκρινε μια στρατηγική για τη μετατροπή του Βελγίου σε κόμβο εισαγωγής και διαμετακόμισης πράσινου υδρογόνου, καθιστώντας τη χώρα πρωτοπόρο σε αυτή την τεχνολογία. Τα σχέδια στοχεύουν στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των βαρέων βιομηχανιών, όπως η παραγωγή και η επεξεργασία πρωτογενών υλικών. Αυτές οι βιομηχανίες αντιπροσωπεύουν σήμερα το 30% των εκπομπών CO₂ του Βελγίου. Η πρώτη φάση του έργου θα είναι η τοποθέτηση σωλήνων 100-160 km για τη μεταφορά υγρού

υδρογόνου έως το 2026. Στόχος είναι να γίνει το Βέλγιο κόμβος διαμετακόμισης και εισαγωγών στην Ευρώπη. Ουσιαστικά, σκοπεύει να «τοποθετήσει το Βέλγιο ως (1) κόμβο εισαγωγών και διαμετακόμισης στην Ευρώπη για το πράσινο υδρογόνο, (2) να καταστήσει τη χώρα ηγέτη στις τεχνολογίες υδρογόνου, (3) να δημιουργήσει μια ισχυρή αγορά υδρογόνου μέσω της εφαρμογής μιας ανοιχτής πρόσβαση στη ραχοκοκαλιά του υδρογόνου και (4) να ενθαρρύνουν τους διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς (βιομηχανίες, περιφέρειες, γειτονικές χώρες και τρίτες χώρες εξαγωγής) να ενώσουν τις δυνάμεις τους και την τεχνογνωσία τους. Ως αποτέλεσμα, ελπίζει σε 1,1 δισ. ευρώ προστιθέμενης αξίας στο Βέλγιο, μείωση έως και 1,8 εκατομμυρίων τόνων CO₂ και δημιουργία 10.000 θέσεων εργασίας.

Λόγω της κλιματικής αλλαγής και της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες, ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα προϊόντα σκίασης, κλιματισμού και θερμομόνωσης.

ΣΤ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ενδεικτικός.

1. Ελληνικές Αρχές

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Rue des Petits Carmes 6, 1000 Bruxelles

Tel. : +322-5455500-01, 5455570, Fax: +322-5455585

E-mail: ambagre@skynet.be

Πρέσβης: Διονύσιος Καλαμβρέζος , Πληρεξούσιος Υπουργός Α'

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Rue des Petits Carmes 6, 1000 Bruxelles

Tel. : +322-5455506-07, Fax: +322-5455508

E-mail: ecocom-brussels@mfa.gr

Προϊστάμενος: Τζανέτος Καραντζής Γενικός Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Β'

ΜΟΝΙΜΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ - Τμήμα Στήριξης Επιχειρηματικότητας

19-21 rue Jacques de Lalain 1040 Bruxelles

Tel : (0032) 25515764, 672, 756

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΕΟΤ για τις χώρες της BENELUX.

Rokin 93, 1^e etage – Amsterdam - Nederland

TEL: +31206248786 – Fax: +31206207031

E-mail: visitgreece@visitgreecebenelux.nl

www.visitgreece.gr

2. Διμερή επιμελητήρια – Ενώσεις

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ - UNION OF HELLENIC CHAMBERS OF COMMERCE

Γραφείο Βρυξελλών

Mrs. Eirini Konstantinidou, Director of the Representative Office in Brussels

Rue des Petits Carmes 6, 1000 Bruxelles

Tel.: +322-5455530, fax : +322-5455545, e-mail :

eirini.konstantinidou.uhcci@skynet.be

ΒΕΛΓΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

Président : Nikos Korogiannakis ,

Rue des Colonies 56 - box 3, 1000 Brussels

Tel. : +32 2 629 42 53, Fax: +32 2 629 42 22, E-mail : nk@jurispectrum.com

ΒΥΚΕΡΦΑΛΟΣ – ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΒΕΛΓΙΟΥ

E-mail : info@bucephalos.org

HELLENIC FEDERATION OF ENTERPRISES (SEV)

Brussels Office

Avenue de Cortenbergh 168, 1000 Bruxelles

Tel. : +322-2310053, fax : +322-2800891, e-mail : main@sevbxl.be

ARGO – ΔΙΚΤΥΟ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ /ARGO- BRUSSELS HELLENIC NETWORK

Rue Stevin 49 / 51, 1000 Brussels

Tel.: +322-2315704&5, Fax: +322-7064829,

e-mail: argo@argo-network.eu

<http://argo-network.eu/el>

GAIA EPICHEIREIN SA – Brussels Office

19 Rue Guimard, 1040 Brussels

+32 25134173 e_tsiforou@c-gaia.gr

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια Βελγίου

FLANDERS INVESTMENT & TRADE - GOVERNMENT OF FLANDERS - BELGIUM

Koning Albert II-laan 37, 1030 Brussels

Tel. : +322-504 87 11

Web site: <http://www.flandersinvestmentandtrade.com/en>

Marnix Bierlin, International Business Department

Phone: +322-504 87 43

E-mail: marnix.bierlin@fitagency.be

WALLONIA EXPORT & INVESTMENT (AGENCE WALLONNE A L'EXPORTATION ET AUX INVESTISSEMENTS ETRANGERS)

Place Sainctelette, 2 1080 Bruxelles

Tél : +32 2 421 82 11

Web site : <http://www.awex.be/fr-BE/Pages/Home.aspx>

E-mail: mail@awex.be

tel.: +322-4218590, 4218310, 4218614 91 fax: +322-4218342

e-mail: p.delcomminette@awex.be

BRUSSELS INVEST & EXPORT

Avenue Louise 500/4 1050 Brussels

Tel : +32 (0)2 800 40 63 Fax : +32 (0)2 800 40 01

Web site: <http://www.investinbrussels.com/en>

E-mail: info@brusselsinvestexport.be

BECI - CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY BRUSSELS

Avenue Louise 500 1050 Brussels

T +32 (0)2 648 50 02 F +32 (0)2 640 93 28 info@beci.be www.beci.be

tel.: +322-2100177, fax: +322-6409328, e-mail: jpm@beci.be

BANQUE CARREFOUR DES ENTREPRISES

FPS Economy, SMEs, Self-employed and Energy
Management Department of the CBE
Northgate II, Boulevard du Roi Albert II, 16 , 1000 Brussels
<https://economie.fgov.be/en/themes/enterprises/crossroads-bank-enterprises>
(κεντρική ιστοσελίδα της Banque Carrefour des Entreprises σε 4 γλώσσες),

FEDERATION DES ENTREPRISES DE BELGIQUE - FEB ASBL

Rue Ravenstein 4 B-1000 Bruxelles
Tél. +32 2 515 08 11 Fax +32 2 515 09 99
E-mail : ivn@vbo-feb.be
E-mail: cva@vbo-feb.be Website: www.vbo-feb.be

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΒΕΛΓΙΟ (ΑΓΓΛΙΚΑ)

<https://www.business.belgium.be/en>

4. Τράπεζες

Banque Nationale de Belgique

Boulevard de Berlaimont 14, Bruxelles - BE 1000 , Belgium
Tel. : +32 2 221 21 11, e-mail : info@nbb.be, URL: <http://www.nbb.be>

General enquiries: info@nbb.be Tel : +32 2 221 21 11

Central Balance Sheet Office – Helpdesk : helpdesk.ba@nbb.be Tel : +32 2 221 30 01

Statistics – Datashop datashop@nbb.be Tel: +32 2 221 30 45

Press enquiries - Geert Sciot pressoffice@nbb.be Tel: +32 2 221 46 28

BNP Paribas Fortis

Montagne du Parc, 3, 1000 Bruxelles
phone : +32-2-762 20 00, fax : +32-2-565 42 22,

URL : <https://www.bnpparibasfortis.be>

BELFIUS

Boulevard Pachéco 44, Bruxelles - BE 1000 , Belgium

Tel.: **+32 2 222 11 11** URL: <http://www.belfius.be/>

ING Belgique SA

Avenue Marnix 24 , Bruxelles - BE 1000 , Belgium

Tel.: +322 547 21 11, fax: +322 547 38 44, e-mail: info@ing.be, Agence Bruxelles -

Sablon: Rue de la Régence 20, 1000 Bruxelles,

Tel. : +322-5005940, fax : +322-5005948,

e-mail : bru.sablon-zavel@ing.be

URL: <http://www.ing.be/>

KBC Bank NV

Avenue du Port 2 , Bruxelles - BE 1080

Belgium, Tel. + 32 (0)2 429 40 51, e-mail : investor.relations@kbc.com

URL: <https://www.kbc.be/>

Société Générale

Private Banking, Rue des Colonies 11 , Bruxelles - BE 1000

Belgium, Tel. : +322-5110206,

URL: <http://www.societegenerale.com/>

Deutsche Bank S.A.

Avenue Marnixlaan 17 , Bruxelles - BE 1000

Belgium, Tel.: +322-551 6511, fax: +322-551 6666

URL: <https://www.db.com/belgium/>

Beobank NV/SA (CMNE Belgium)

Generaal Jacqueslaan 263 /G , 1050 Ixelles

URL: <https://www.beobank.be>

GROUPE CRELAN

Boulevard Sylvain Dupuis 251, 1070 Bruxelles

Tel.: +322-55871111, Fax: +322-5587633

URL: <http://www.crelan.be>,

E-mail: info@crelan.be

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

BRUSSELS EXHIBITION CENTER

Place de Belgique 1 , BE – 1020 Brussels

T +32 2 474 82 63

F +32 2 474 83 90

URL : <http://www.brussels-expo.com>,

E-mail: sales@brussels-expo.com

FLANDERS

EXPO

Maaltekouter

1

9051 Gent

Belgium

Tel: [+32 800 11 258](tel:+3280011258)

URL: <http://www.flandersexpo.be/>

E-mail: sales@easyfairs.com

6. Υπηρεσίες Βελγίου

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΕΛΓΙΟ

Κεντρική ιστοσελίδα που περιέχει πληροφορίες για το Βέλγιο.

<https://www.belgium.be/en>

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ-ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ.

Ιστοσελίδα που καταχωρούνται διαγωνισμοί, προμήθειες στο Βέλγιο.

<https://my.publicprocurement.be/um/home.action>

INTELLECTUAL PROPERTY OFFICE

Federal Public Service Economy, SMEs, Self-employed and Energy
City Atrium, Rue du Progrès, 50, 1210 Brussels

Tel : +32 800 120 33 E-mail : piie_doc@economie.fgov.be

ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

National Social Security Office
Victor Hortaplein 11
1060 Brussels

Telephone: +322 509 59 59

<https://www.onssrszls.fgov.be/en>

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΓΙΑ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥΣ

National Institute for the Social Security of the Self-employed
Willebroekkaai 35
1000 Brussel

Tel: +32 2 546 42 11 Fax: +32 2 511 21 53

E-mail: info@rsvz-inasti.fgov.be